

Energi, miljø og bygnings- konsept

Arbeidsmetodikk

Dokumentasjon av måloppnåelse

Energi

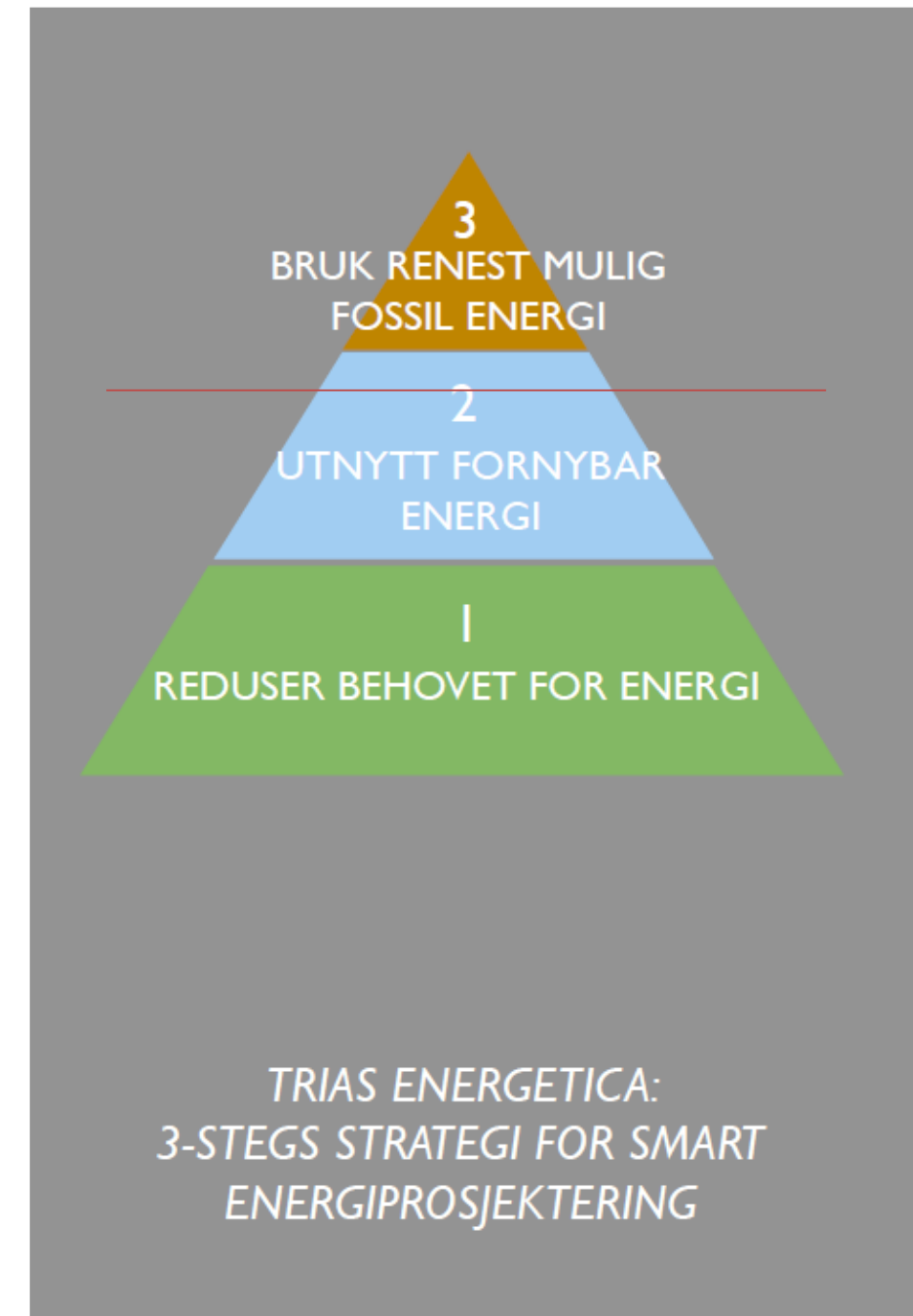
- *Resultat*
- *Konsept og løsninger*

Materialer

- *Resultat*
- *Konsept og løsninger*

Muligheter

- Vi bruker Skanska sin kompetanse på miljø og energi, sammen med de beste aktørene på Sørlandet.
- Vi bygger videre på fremragende miljø-prosjekter som Skanska har bygget og forbedre disse
(Powerhouse- Brattørkaia, -Kjørbo, Telemark, Heimdal VGS og Nidarvoll re-hab. senter og skole)
- Bruke hele gruppens samlede kompetanse til å
  - Redusere byggets energibehov
  - Minimere energitap
  - Redusere karbon avtrykk
  - Maksimere fornybar energiproduksjon
- Bygningskonsept Inneklima Arbeidsmiljø er prosjektert.
  - Fleksibel bærekonstruksjon
  - Flytte støy, stråling og lukt ut av bygget
  - Dagslysberegninger
  - Lysberegninger utvendig og innvendig
  - Støyberegninger
  - Lyd planer og akustikk

DOUMENTASJON AV MÅLOPPNÅELSE

- ZEB O-EQ+20%M OPPNÅS MED GOD MARGIN

Post	Elektrisitet ¹⁾ [kWh/år]	Levetid [år]	Elektrisitet for hele livsløpet [kWh]	Utslippsfaktor [g CO ₂ eq/kWh]	Utslipp for hele livsløpet ²⁾ [kg CO ₂ eq]
Kraftoverskudd og utslippsreduksjon fra drift	-248 846	60	-14 930 760	130	-1 941 000
Utslipp fra 20 % av materialbruk eks kjeller, og ekvivalent elkraftproduksjon for kompensasjon av dette utslippet	142 949	60	8 576 923	130	1 115 000
Sum (negativt resultat dokumenterer måloppnåelse ZEB O -EQ +20%M)	-105 897	60	-6 353 846	130	-826 000

¹⁾ Minus=overskudd

²⁾ Minus=reduksjon

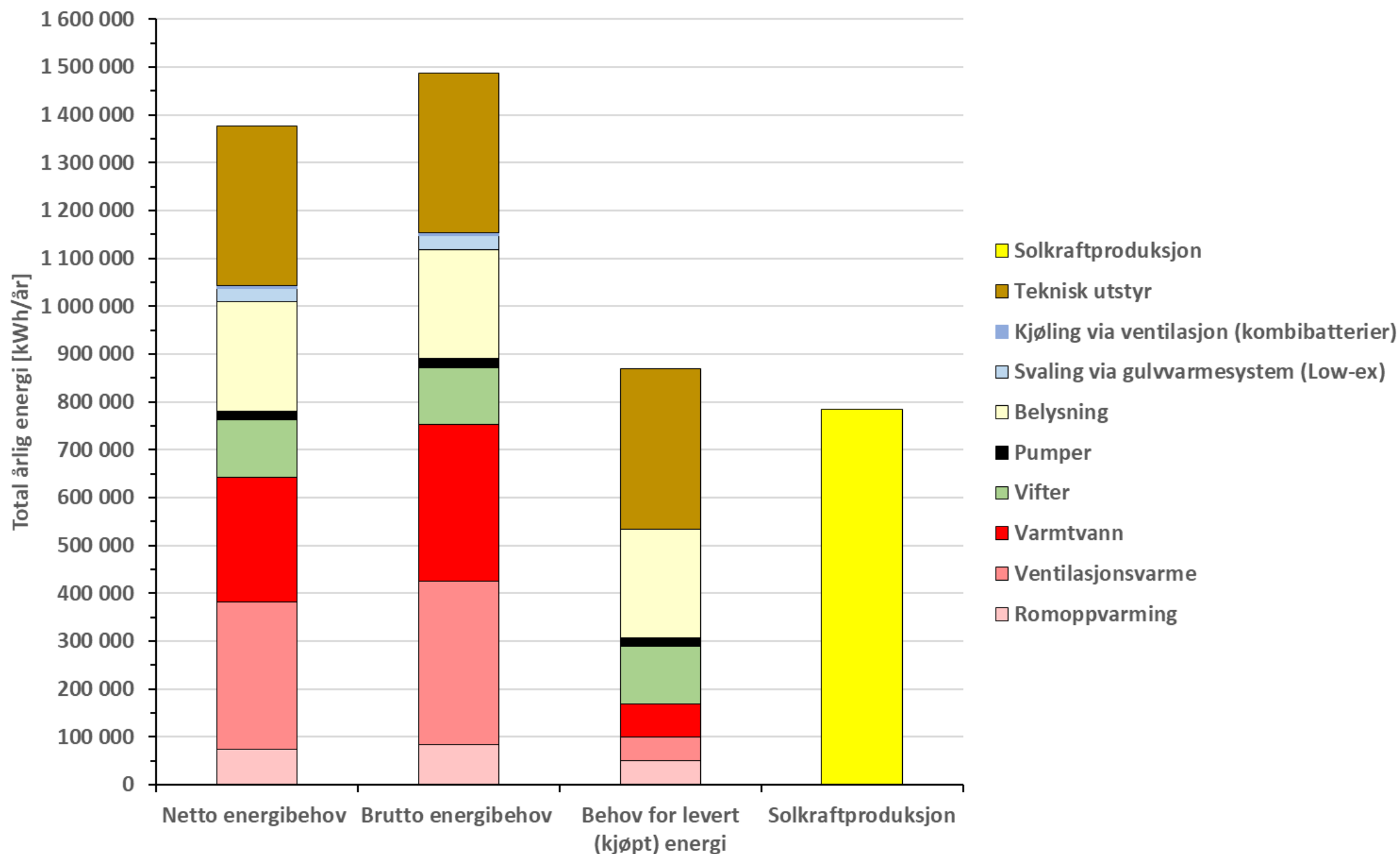
Energi

RESULTAT; TOTALT ÅRLIG ENERGI BEHOV

- NÆR NULL ENERGI BRUK OVER ÅRET

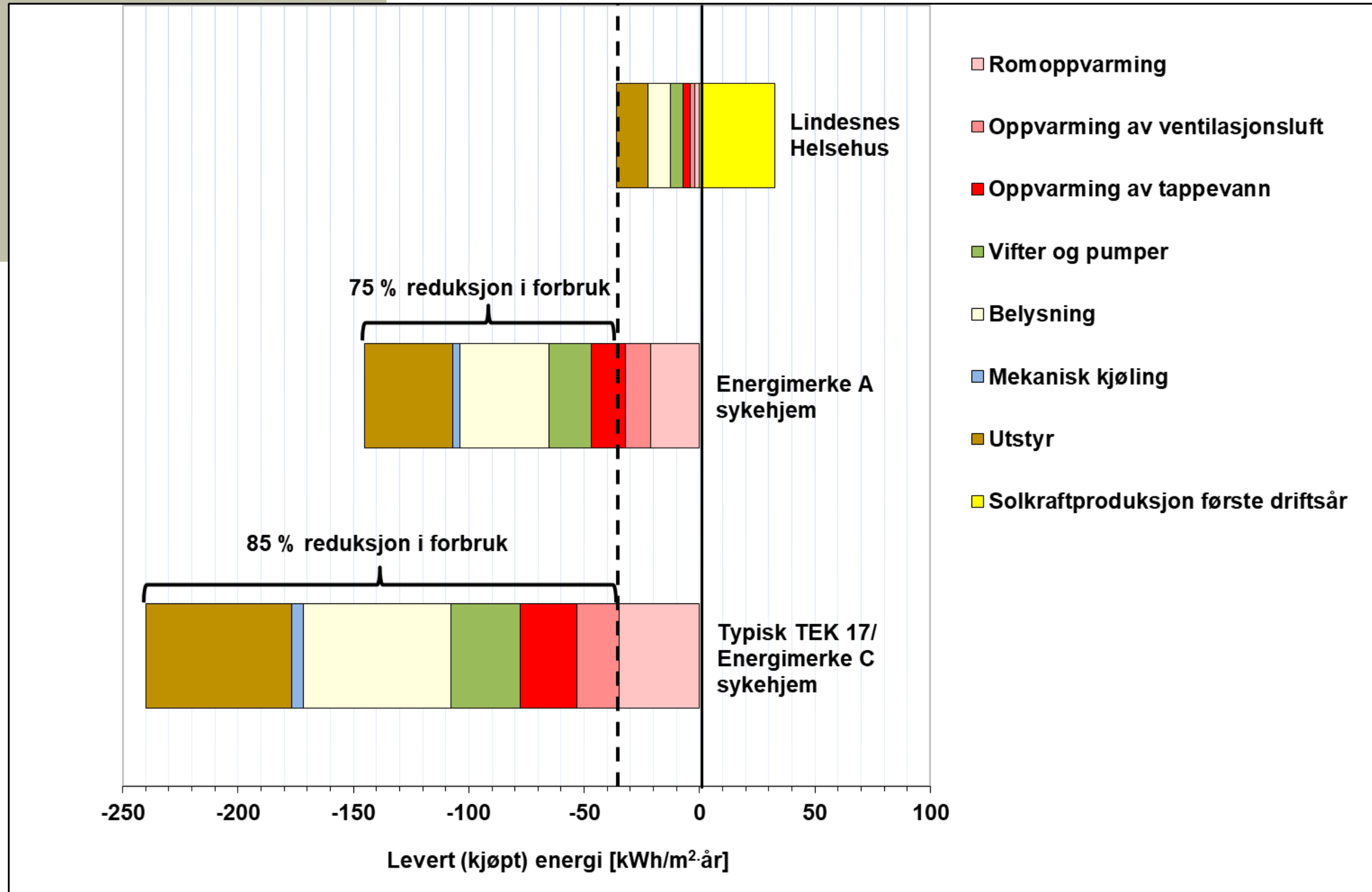
Lindesnes Helsehus - totalt årlig energibehov og kraftproduksjon

RESULTAT; SPESIFIKT ÅRLIG ENERGIBEHOV

- CA. 5-15 MNOK ÅRLIG DRIFTSBESPARELSE
- ENERGIYTELSE I VERDENSKLASSE !

KONSEPT OG LØSNINGER

DEL 1: Reduksjon av energibehov; passive tiltak

- PASSIVHUSNIVÅ
- VENTILASJON, VARME OG KJØLING
- BELYSNING
- SENTRAL DRIFTSKONTROLL (SD)

Holdt fram som forbilde på klimatoppmøtet

Powerhouse Brattørkaia er blant 17 bygninger som holdes fram som eksempel til etterfølgelse under FNs klimakonferanse.

Powerhouse i Trondheim holdes fram som eksempel til etterfølgelse på FNs klimakonferanse i Glasgow.

FOTO: TRIF SVAAEN TRIF SVAAEN

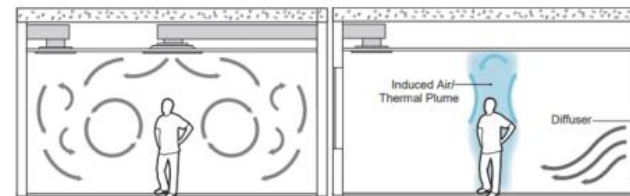
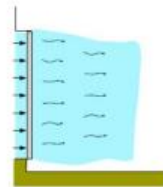
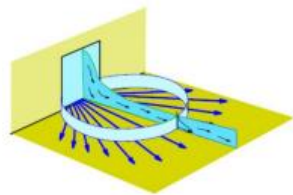
Generelt for luftbehandling

- Systemene står for hoved oppvarming av bygget, kombinert med golv varme i noen arealer.
- Det er behovsstyrt ventilasjon med tanke på tilstedeværelse og temperatur for å optimalisere luftmengder.
- Systemer som betjener arealer med dagdrift vil kunne kjøres i omluft om natten for å lagre varme/kjøling i bygningskroppen.

Luftfordeling

- Prinsipp for tilføring av behandlet uteluft er ved «fortrengning»; luft tilføres med lav hastighet ved golv, og trekkes av ved tak.
- Dette gir god ventilasjonseffektivitet, dvs systemets evne til å fjerne forurenset luft.
- God evne til å forhindre dråpesmitte.
- Systemet gir et lavt energiforbruk, fordi luftmengder kan reduseres i forhold til omrøringsventilasjon.
- Det er en mer effektiv måte å kjøle ned lokalet på enn ved omrøringsventilasjon.

Luftbehandling

- Luftbehandlingsaggregatene har roterende varmegjenvinnere med høy virkningsgrad, slik at mest mulig av varmen fra avtrekksluften kan tas vare på.
- Aggregater og anlegget for øvrig er dimensjonert for å gi en lav SFP (Specific Fan Power), dvs energi for å drive vifter.

$$\text{SFP} = \frac{\text{Total electrical power, kW}}{\text{Air volume flowrate, m}^3 \cdot \text{s}^{-1}}$$

Belysningsutstyr og styring:

- Belysningsanlegget er prosjekter med fleksible løsninger for energibesparelse og riktig atmosfære
- LED-lyskilder er siste generasjon med høyt lysutbytte - lumen/watt. (svært lavt energibehov pr m²)
- Avansert Lysstyresystem. Sparer energi
- Møterommene leveres med DALI lystyringsystem

Tilstedeværelsesdetektor

SD anlegg – Sentral driftskontroll

- Styre, overvåke og drifte varmesentral samt andre nødvendige systemer
- Avansert system som også kan forutse værerslag
- Alle driftsrelaterte systemer kan tas opp og viser i ett og samme toppsystemet, hvor driftspersonell enkelt kan styre og overvåke hele anlegget fra felles plattform
- Systemet har svært enkle bruker grensesnitt

Plan for belysning i 1.etg:

Sanitæranlegg

- Sanitærutstyr for enklere hverdag for pleietrengende og pleiere som beskrevet
- Ekstra isolerte rør for varmt forbruksvann (reduisert varmetap)

Sprinkleranlegg

- Bygget blir fullsprinkler

Varmeanlegg

- Gulvvarme i 1 etg, varme og kjøling
- Godt isolerte rør
- Energieffektive sirkulasjonspumper
- Redusert antall rørsystemer, som igjen reduserer materialforbruk

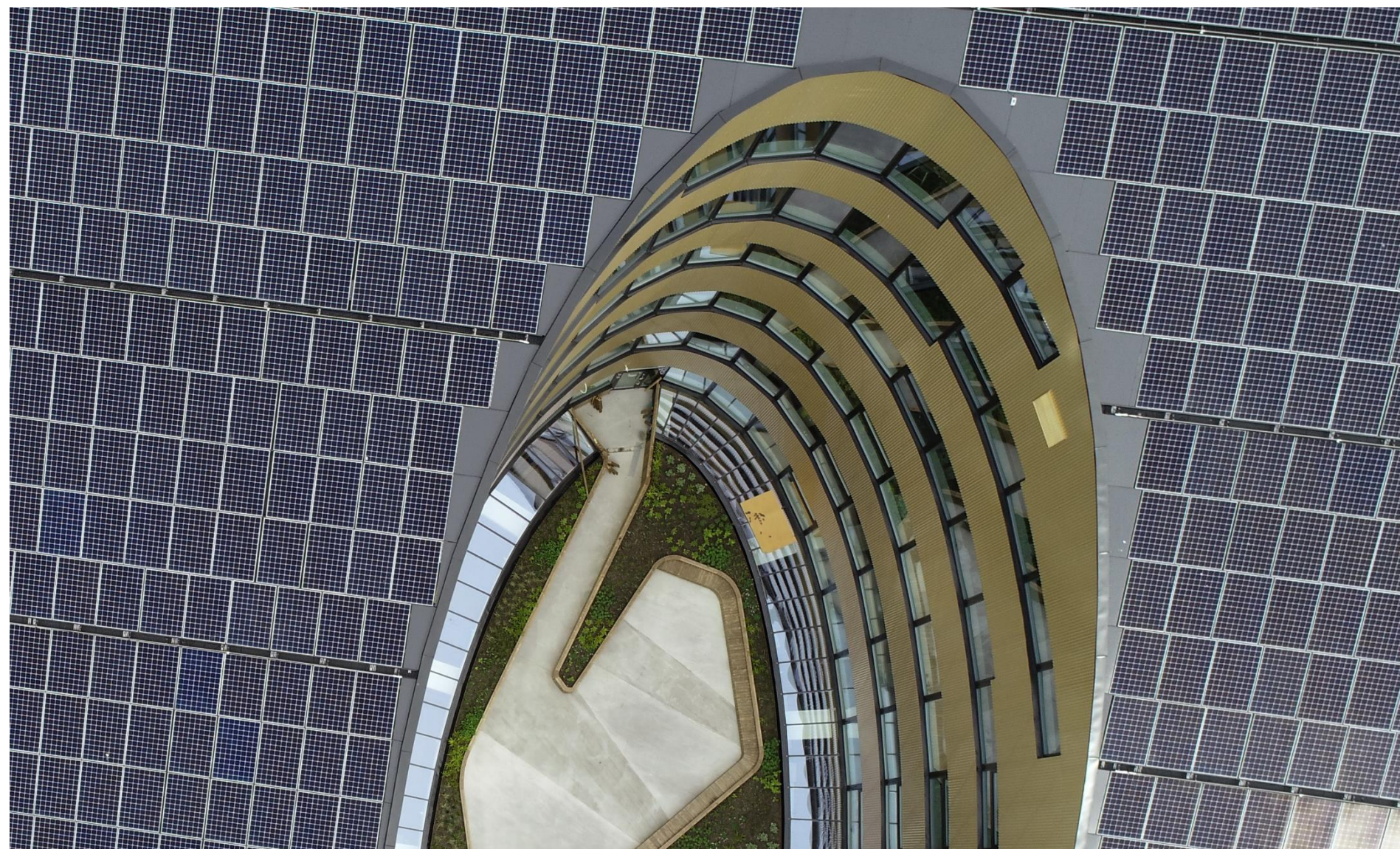

KONSEPT OG LØSNINGER

DEL 2: Utnyttelse av fornybar energi

- VERDENS MEST ENERGIEFFEKTIVE TERMISKE ENERGISENTRAL
- EFFEKTIVT SOLCELLE ANLEGG

EFFEKTIVT SOLCELLE ANLEGG

Solcelle anlegg

- Solcelleanlegg på tilgjengelig takarealer, som sikrer lokal energiforsyning til bygget
- Bærekraftige panelene leveres med fremtidens teknologi, samt ekstra 30 års ytelse NTOPC teknologi
- Invertere fra Kaco leveres CO2 nøytrale

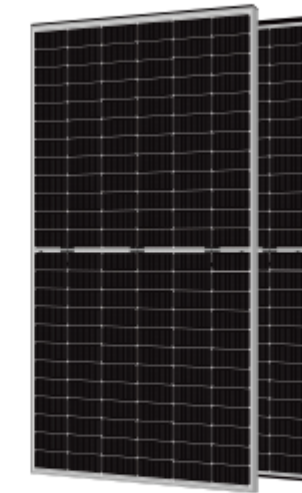
NTOPCon Technology

JW-HD144N

N-type
Bifacial Double Glass Mono Module

550-575W

IEC61215(2016), IEC61730(2016)
ISO9001:2015: Quality Management System
ISO14001:2015: Environment Management System
ISO45001:2018: Occupational health and safety management systems

575W
Maximum Power Output

22.19%
Maximum Module Efficiency

0~+5W
Power Output Tolerance

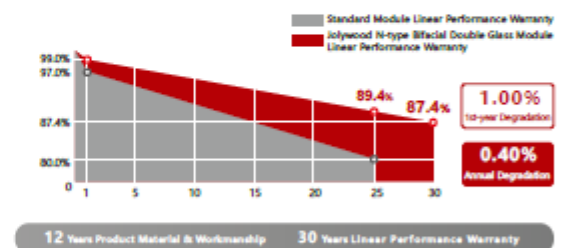
- 10-30% Additional Power Generation**
30 years lifespan brings 10-30% additional power generation comparing with conventional P-type module
- ZERO LID (Light Induced Degradation)**
N-type solar cell has no LID naturally which can increase power generation
- Lower LCOE**
Higher bifaciality, higher power output and lower BOS cost

- Better Weak Illumination Response**
Higher power output even under low-light environments like on cloudy or foggy days
- Better Temperature Coefficient**
Higher power generation under working conditions, thanks to passivating contact cell technology
- Wider Applicability**
More application scenes like BIPV, vertical installation, snowfield, high-humid, windy and dusty area

Jolywood Delivers Reliable Performance Over Time

- Leader of N-type bifacial manufacturer
- Full-automatic facility and industry-leading technology
- Best-in-class durability and reliability
- BNEF Tier One

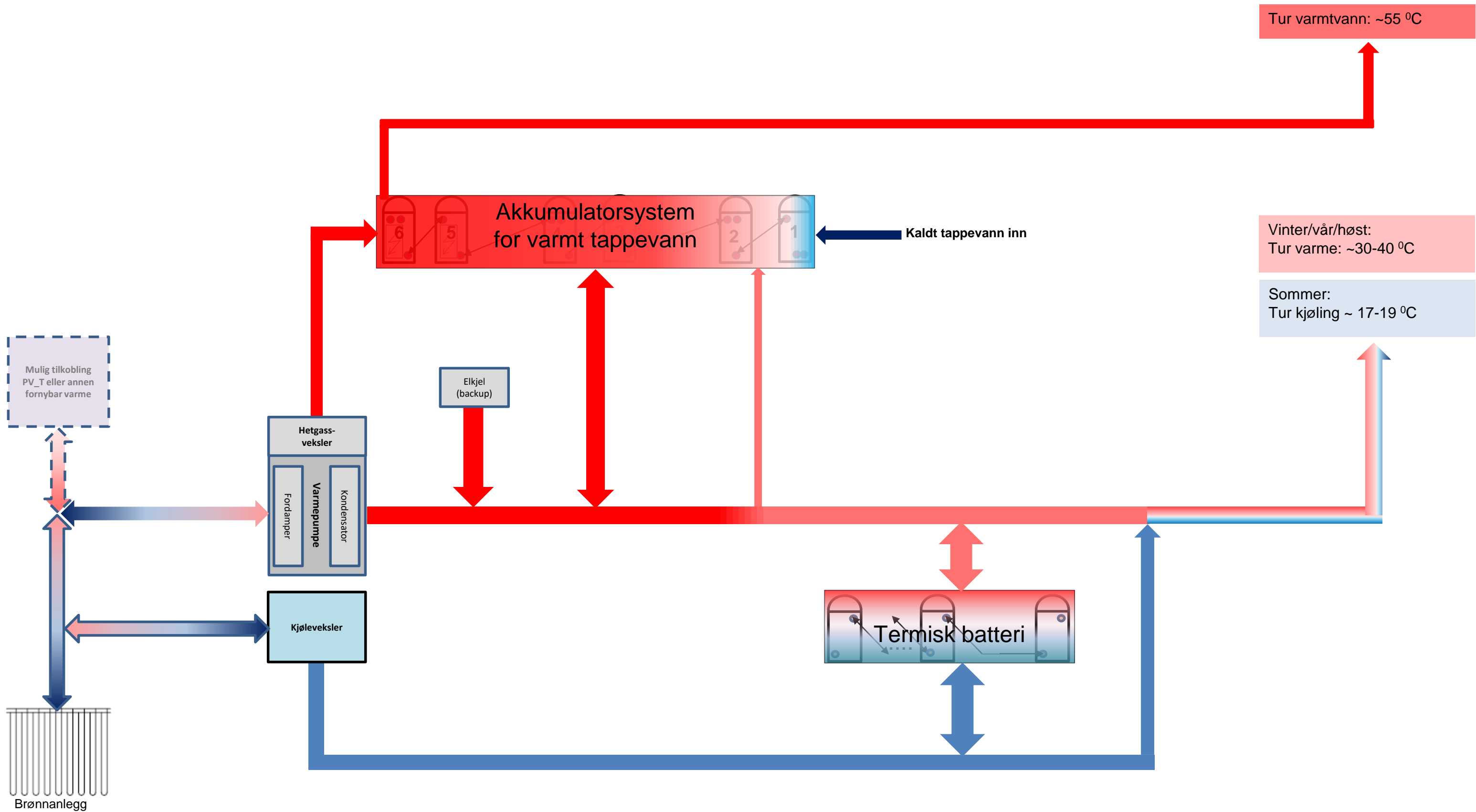
Linear Performance Warranty

Version 2022.01 ©Jolywood (Taizhou) Solar Technology Co., Ltd. All rights reserved.

KONSEPTLØSNING – VERDENS MEST EFFEKTIVE TERMISKE ENERGISENTRAL

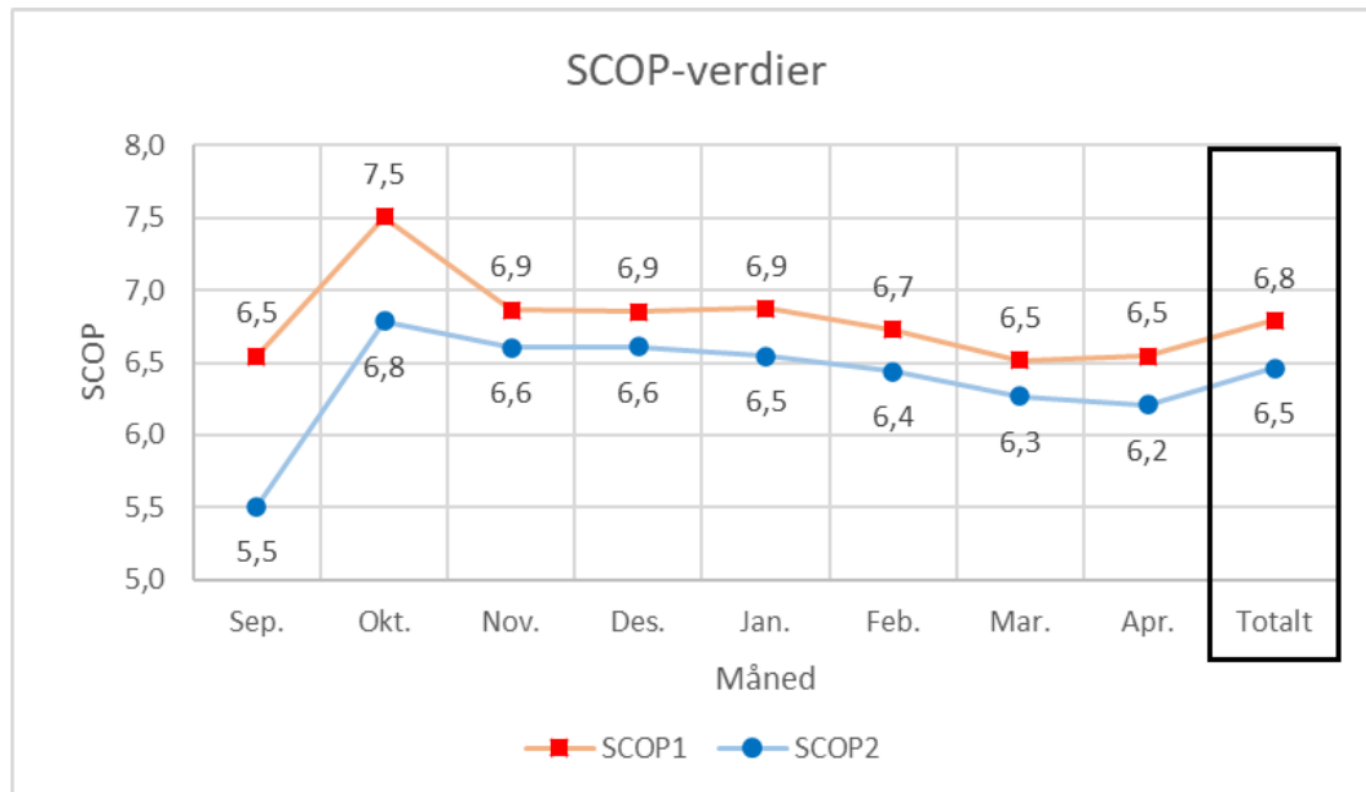

VARMEPUMPEN – HJERTET I SENTRALEN

- SABROE SMC 104 C; EN AV VERDENS MEST ENERGIEFFEKTIVE INDUSTRIVARMEPUMPER (levetid 60 år)
- MÅLT SCOP1 FØRSTE DRIFTSÅR I POWERHOUSE BRATTØRKAIA; 6,8
- UTSTYRT MED HETGASSVEKSLER FOR TAPPEVANNSOPPVARMING; ET LITE STYKKE TERMODYNAMISK MAGI !

SABROE SMC 104 C I ENERGISENTRALEN I POWERHOUSE BRATTØRKAIA FOTO: NORSK VARMEPUPEFORENING

SINDRE KJELSEN (2020); ANALYSE AV VARME- OG KJØLESYSTEMET VED POWERHOUSE BRATTØRKAIA, MASTEROPPGAVE I ENERGI OG MILJØ, NTNU, INSTITUTT FOR ENERGI- OG PROSESSTEKNIKK

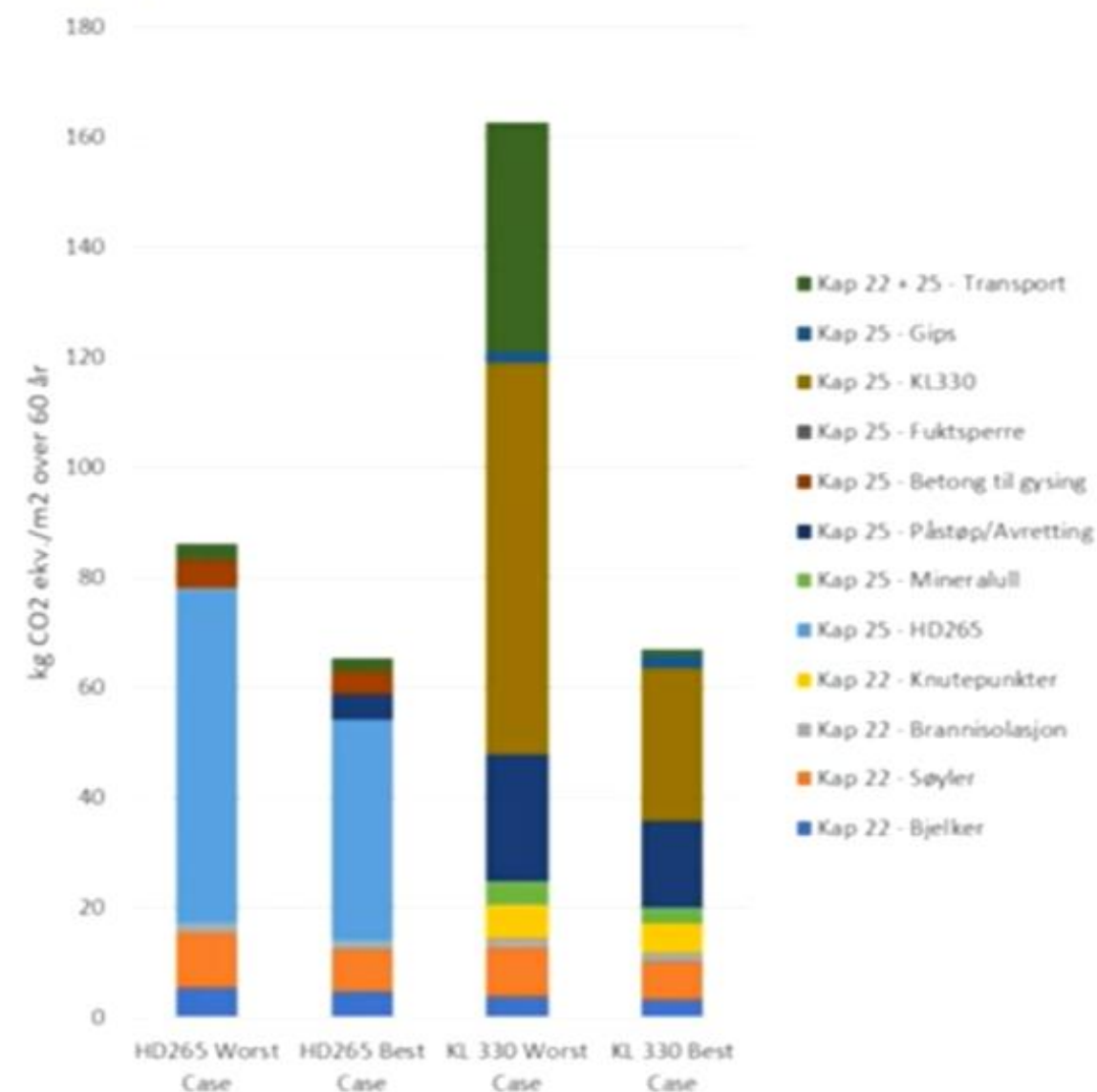
POWERHOUSE BRATTØRKAIA

FOTO: SKANSKA

Klimagassutslipp

Bæresystem

- Hulldekker HD vs. massivtre KL
- Erfaringen fra tidligere miljøprosjekter i Skanska viser at bygg med lavkarbon HD med kort transport har lavere klimagassutslipp enn ved bruk av Massivtre-elementer
- Større fleksibilitet i bygget ved bruk av HD
- Sirkulærøkonomi -> Vi driver forskningsprosjekt på gjenbruk av HD. Om 60 år kan de leverte hulldekkene bli del av ett nytt bygg i Lindesnes

- Tot frå materialer, over livsløp: 5 765 820 kg
- 20%M utgjør 1 115 316 kg
- Tilsvarende utslipp frå ca 143.000 kWh el/år gjennom livsløpet

Bæresystem

- Redusert/eliminert bruk av materialer med høye utslipp
- Trestendere til fordel for stålendere
- Trebjelkelag og bærende yttervegger,
- Betong; lavkarbon klasse A

Klimaskjerm/fasade

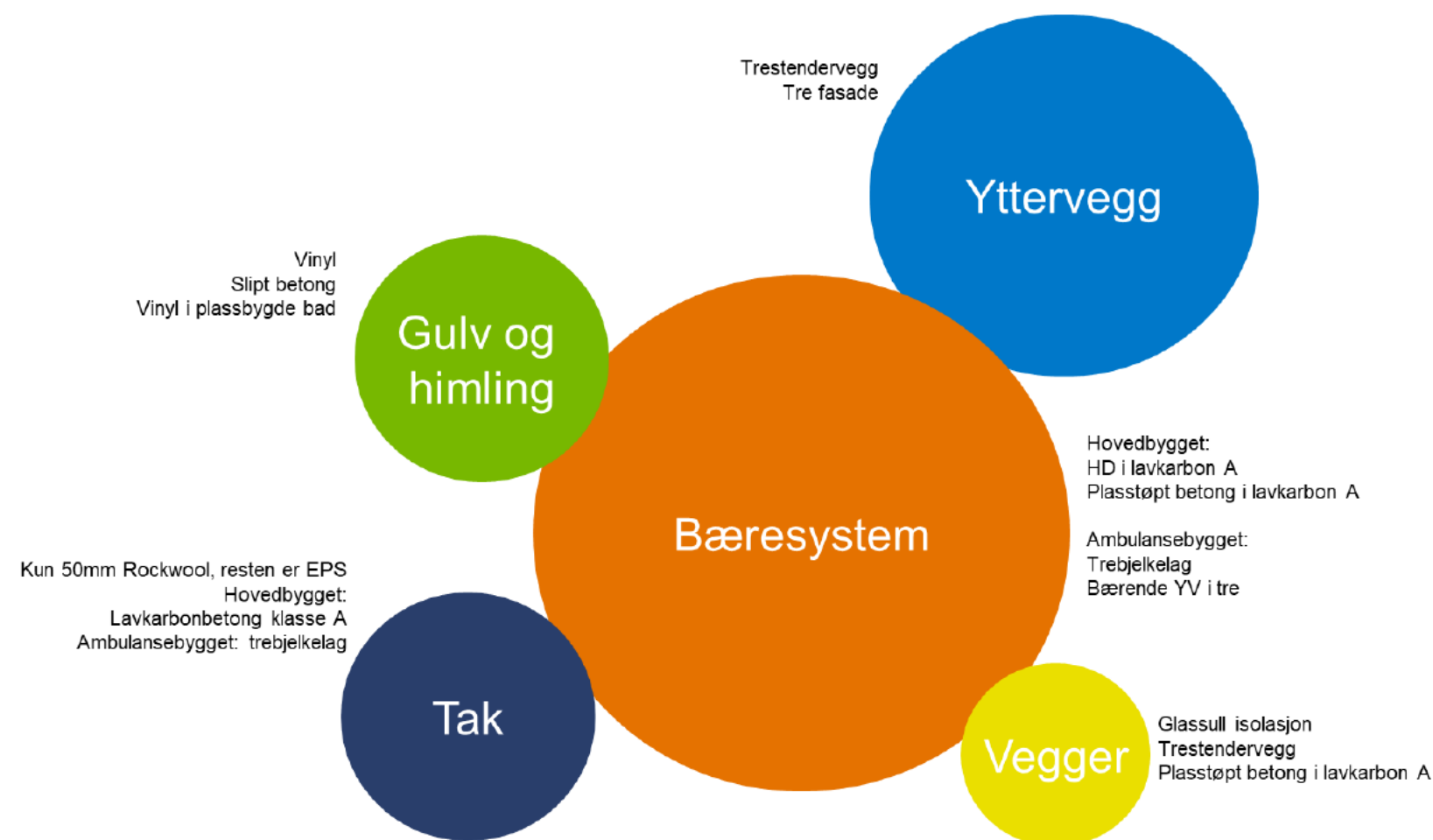
- Trekledning
- Glassull og EPS til fordel for steinull

Innvendig

- Miljø-Vinyl til fordel for teppeflis i kontorer (termisk lagring)

Solceller

- Utslipp per installert effekt vektlagt ved valg av løsning samt økt levetid.

Figur 2 Implementerte tiltak

- **Virkelige mengder og realistiske utslippstall benyttet i beregningen**
- Verktøy: OneClickLCA iht. NS 3720
- Omfatter beregningene modul A1, A2, A3 og B4 i henhold til EN 15978

OPPSUMMERING

- *LESS IS MORE, OG MATERIALVALG FØLGER MILJØ*
- *ZEB O-EQ+20%M OPPNÅS MED GOD MARGIN*
- *NÆR NULL ENERGIBRUK OVER ÅRET*
- *CA. 5-15 MNOK ÅRLIG DRIFTSBESPARELSE*
- *ENERGI- OG MILJØYTELSE I VERDENSKLASSE, ET FORBILDE FOR FREMTIDENS HELSEBYGG*

Post	Elektrisitet ¹⁾ [kWh/år]	Levetid [år]	Elektrisitet for hele livsløpet [kWh]	Utslippsfaktor [g CO ₂ eq/kWh]	Utslipp for hele livsløpet ²⁾ [kg CO ₂ eq]
Kraftoverskudd og utslippsreduksjon fra drift	-248 846	60	-14 930 760	130	-1 941 000
Utslipp fra 20 % av materialbruk eks kjeller, og ekvivalent elkraftproduksjon for kompensasjon av dette utslippet	142 949	60	8 576 923	130	1 115 000
Sum (negativt resultat dokumenterer måloppnåelse ZEB O -EQ +20%M)	-105 897	60	-6 353 846	130	-826 000

¹⁾ Minus=overskudd

²⁾ Minus=reduksjon

- Enova-søknad (opp mot 40 % av tiltakskostnad kan dekkes)
- Optimalisering gjennom integrert energi- og miljødesign
- Nasjonalt og internasjonalt forbildeprosjekt

Ekstramateriale i tilfelle spørsmål

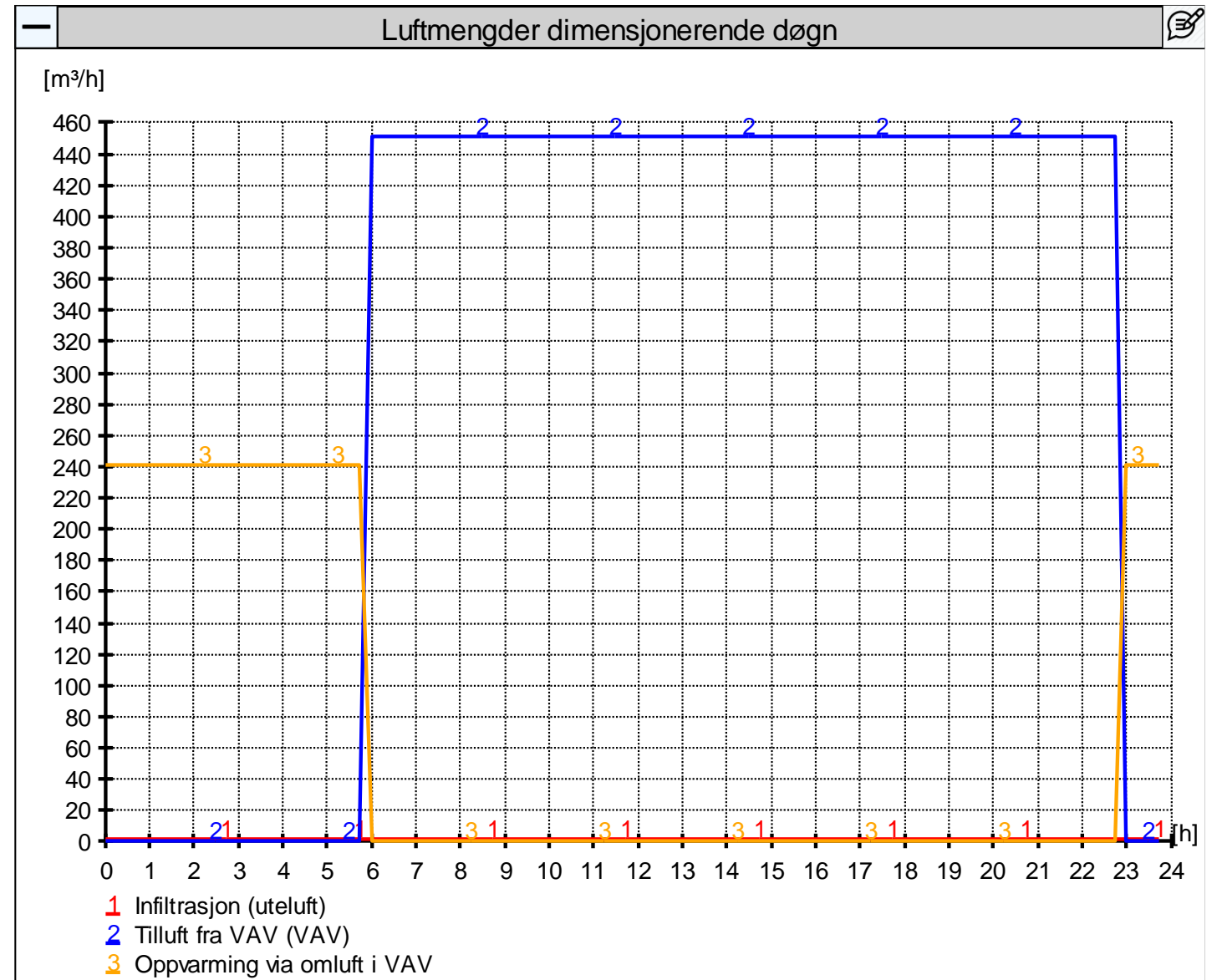
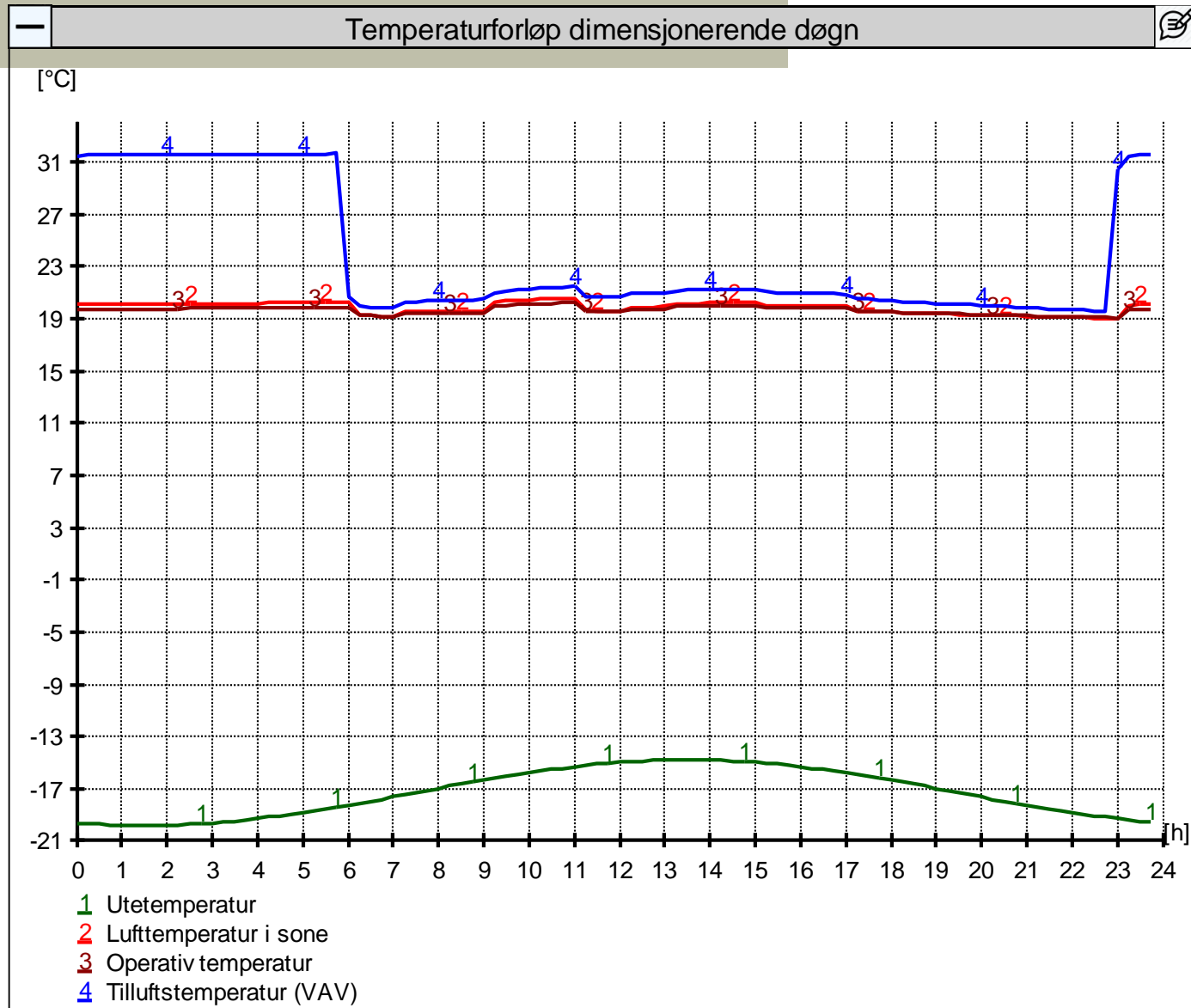
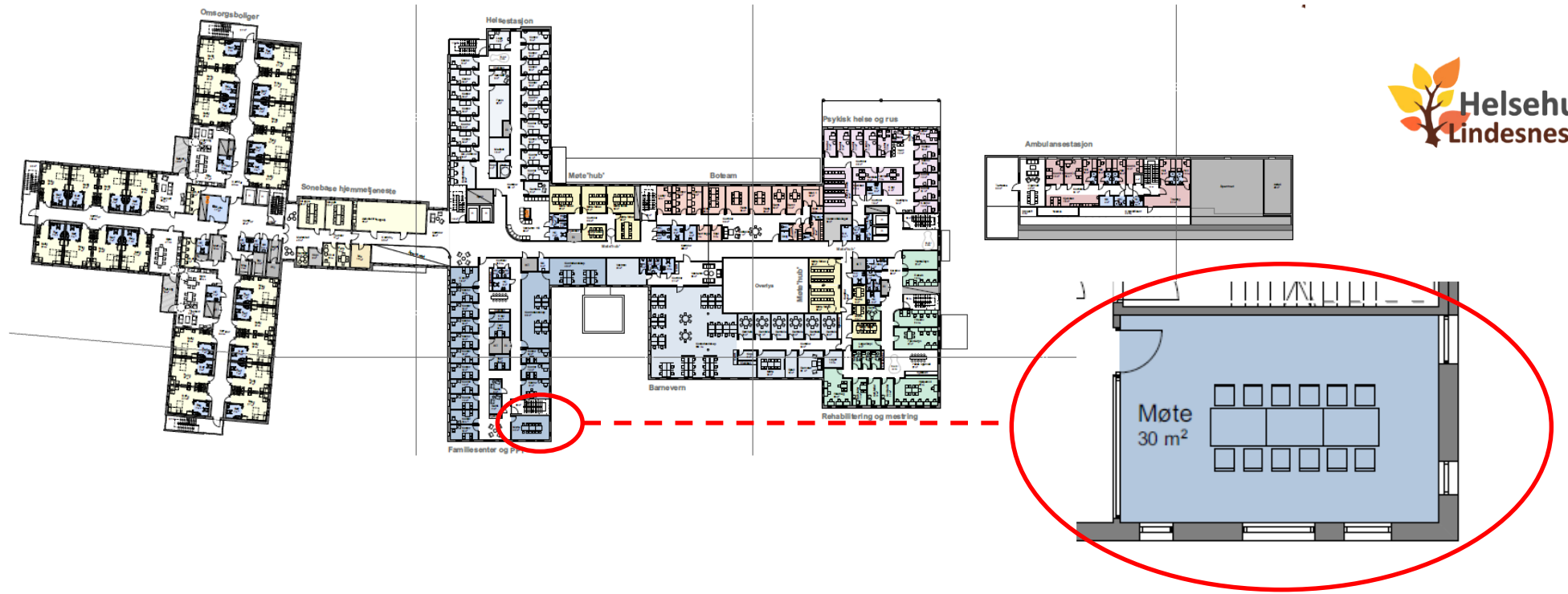

Eksempel – luftoppvarming av møterom i hjørne, plan 2

Dimensjonerende vintersimulering

Tilluftstemperatur i driftstid vinter: 22-26 °C

Tilluftstemperatur ved omluft: 22-33 °C

TEKNISK LØSNING - TERMISK ENERGISENTRAL

Tur varmtvann: ~55 °C

Tur 1   Tur 2 ...   Tur X

Varmt tappevann (VV)

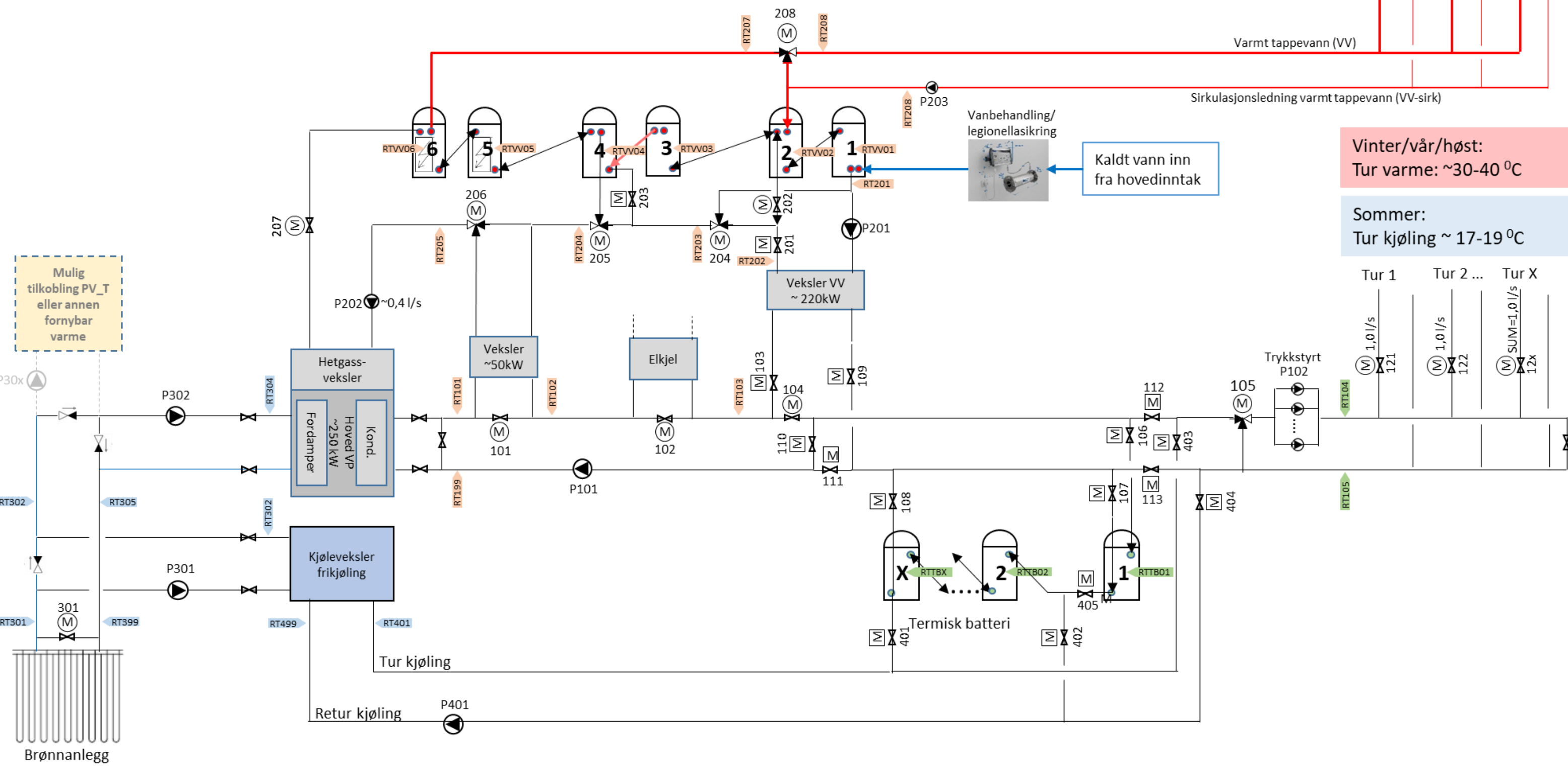
Sirkulasjonsledning varmt tappevann (VV-sirk)

Vinter/vår/høst:
Tur varme: ~30-40 °C

Sommer:
Tur kjøling ~ 17-19 °C

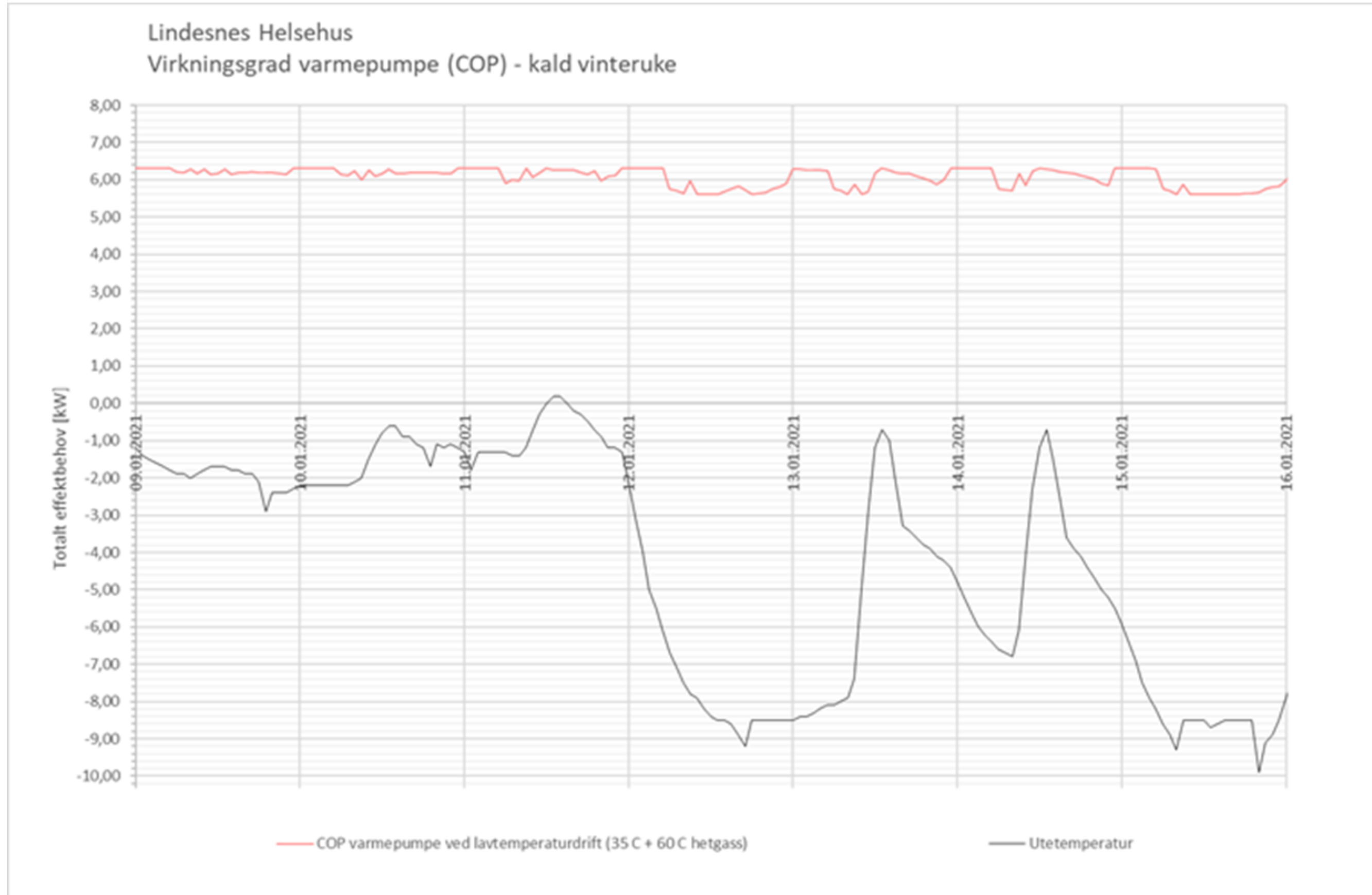
Tur 1   Tur 2 ...   Tur X

1,0 l/s   1,0 l/s   SUM=1,0 l/s

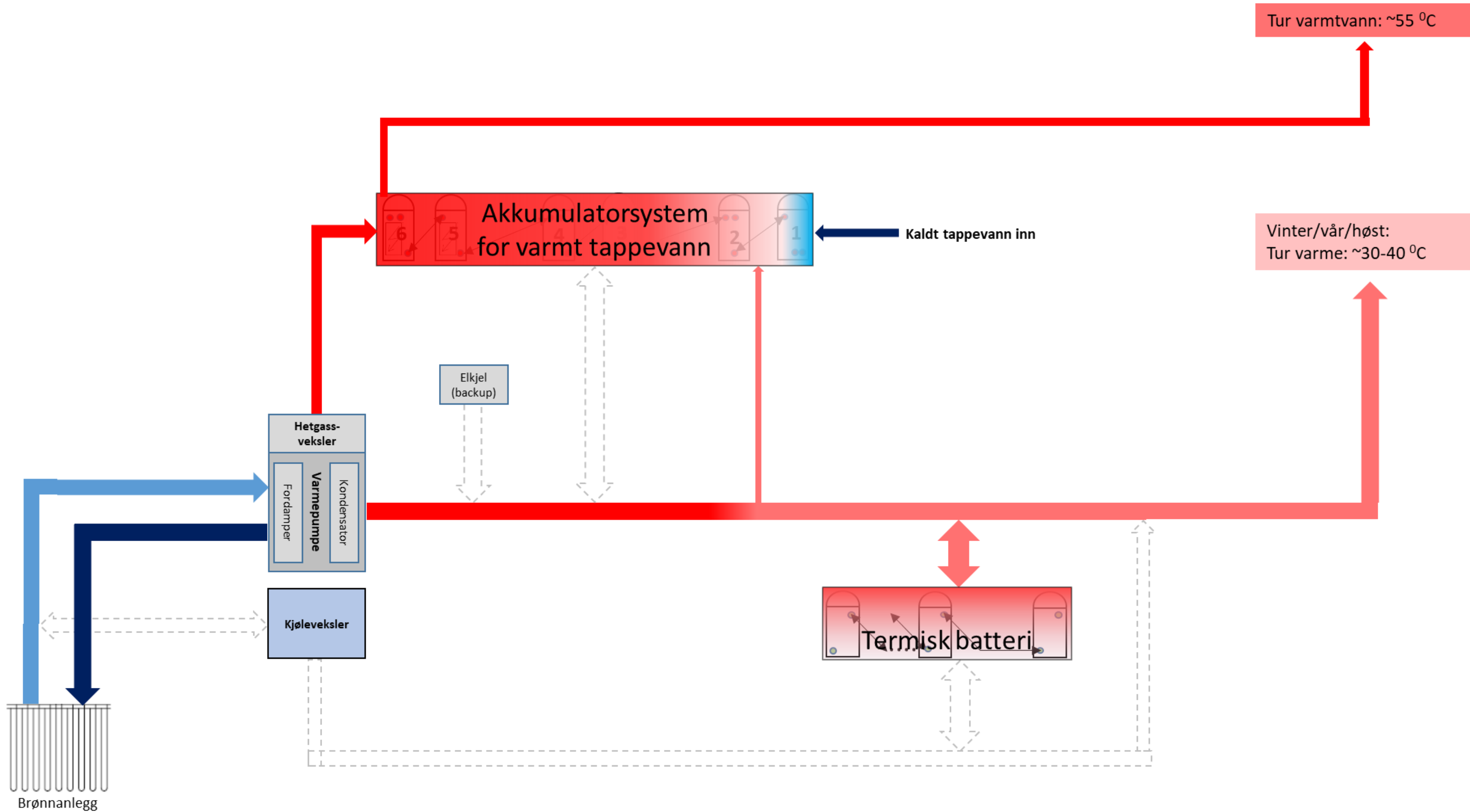

DETALJERT SIMULERING AV DET SOM SKJER I SENTRALEN, TIME FOR TIME

Scenario 1 – normal oppvarmingsmodus, forvarming tappevann

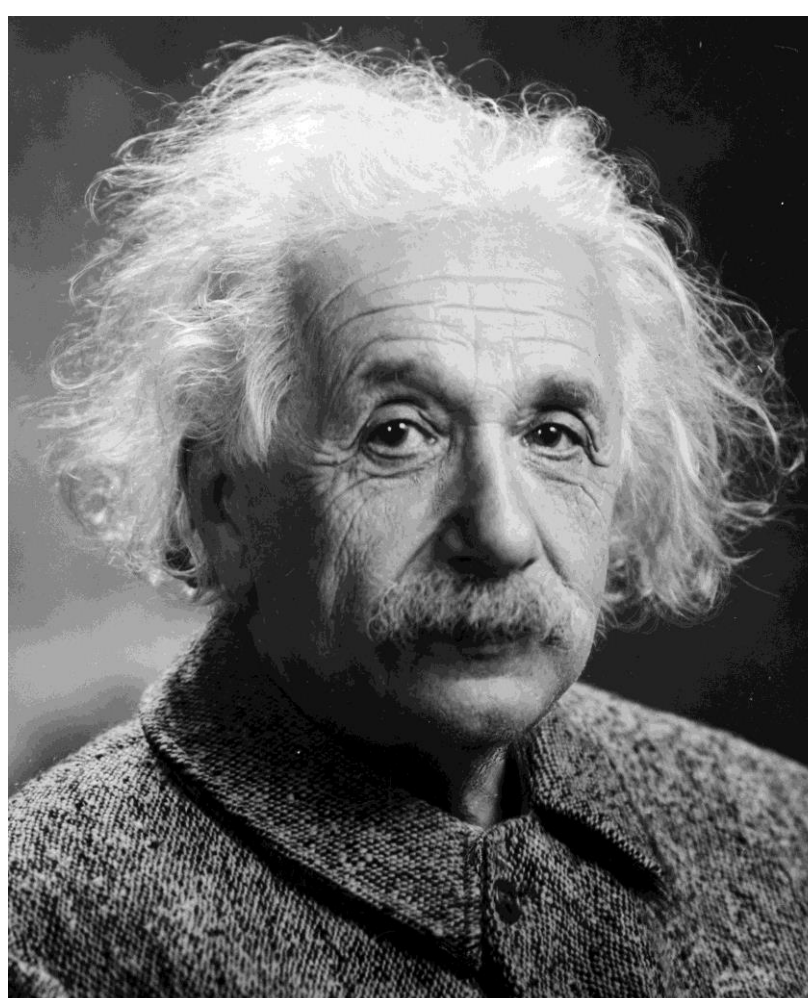
$$\frac{v^2}{2} + gz + \frac{p}{\rho} = \text{constant}$$

$$E=MC^2$$

$$E \sim v^3$$

Daniel Bernoulli, Matematiker og fysiker

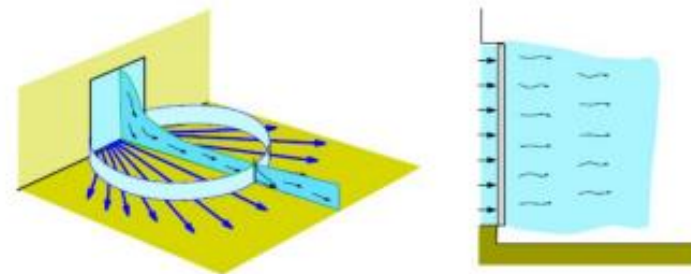
Albert Einstein, Fysiker og filosof

Paul Arne Skjold: VVS ekspert

Luftfordeling

- Prinsipp for tilføring av behandlet uteluft er ved «fortrengning»; luft tilføres med lav hastighet ved golv, og trekkes av ved tak.
- Dette gir god ventilasjonseffektivitet, dvs systemets evne til å fjerne forurenset luft.
- Systemet gir et lavere energiforbruk, fordi luftmengder kan reduseres i forhold til ved omrøringsventilasjon.
- Det er en mer effektiv måte å kjøle ned lokalet på enn ved omrøringsventilasjon.
- Reduserer smitte.

- **MÅ GJØRES RIKTIG**

Luftbehandling

- Luftbehandlingsaggregater har roterende varmegjenvinnere med høy virkningsgrad, slik at mest mulig av varmen fra avtrekksluften kan tas vare på.
- Aggregater og anlegget for øvrig er dimensjonert for å gi en lav SFP (Specific Fan Power), dvs energi for å drive vifter.
- Aggregater har varme- og kjølebatterier basert på vann, og som utnytter varmt og kaldt vann fra byggets egen energisentral.

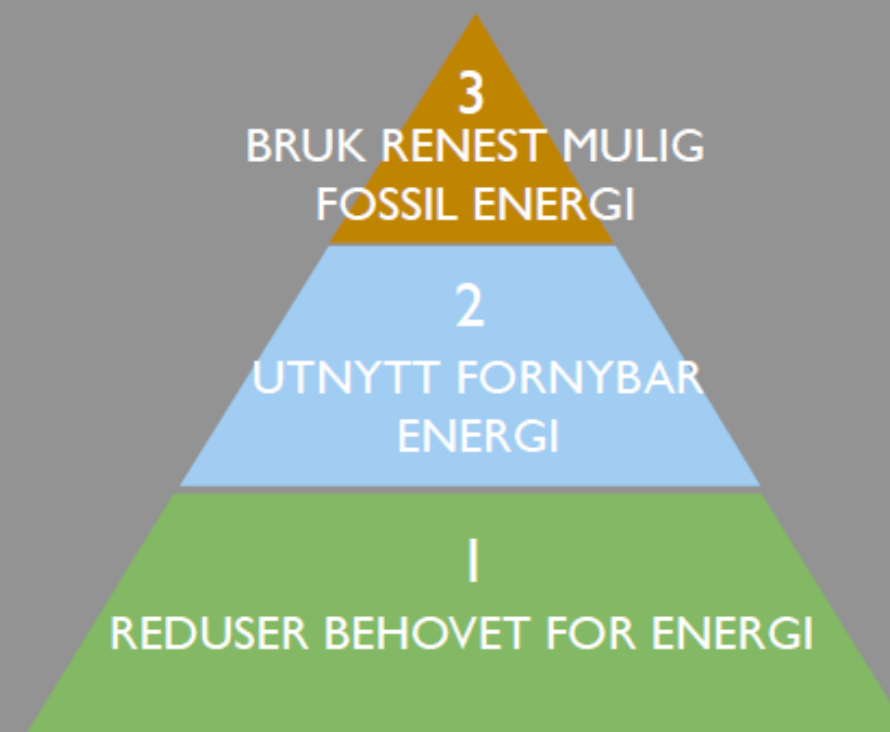

Integrert energi og miljødesign, IEMD

Less is more

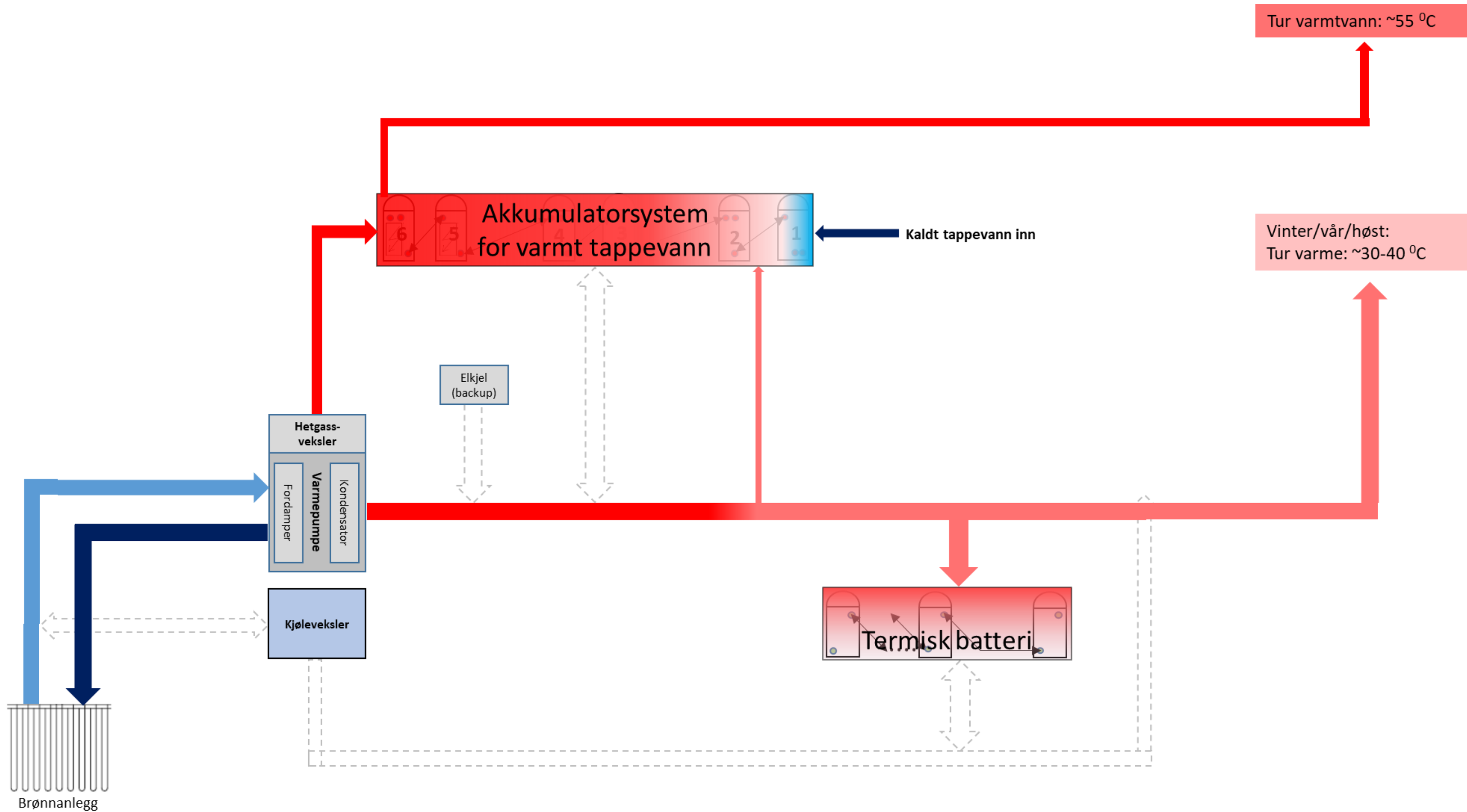
Materialvalg følger miljø

Her hadde det vært fint med et tilsvarende stemningsbilde av vårt team «in action»
Mulighet for å ta et i Kristiansand på morgenen, før presentasjonen?

TRIAS ENERGETICA:
3-STEGS STRATEGI FOR SMART
ENERGIPROSJEKTERING

Scenario 1a – lavt/moderat varmebehov. Termisk batteri lades med varmepumpevarme

Scenario 1a – lavt/moderat varmebehov. Termisk batteri lades med varmepumpevarme

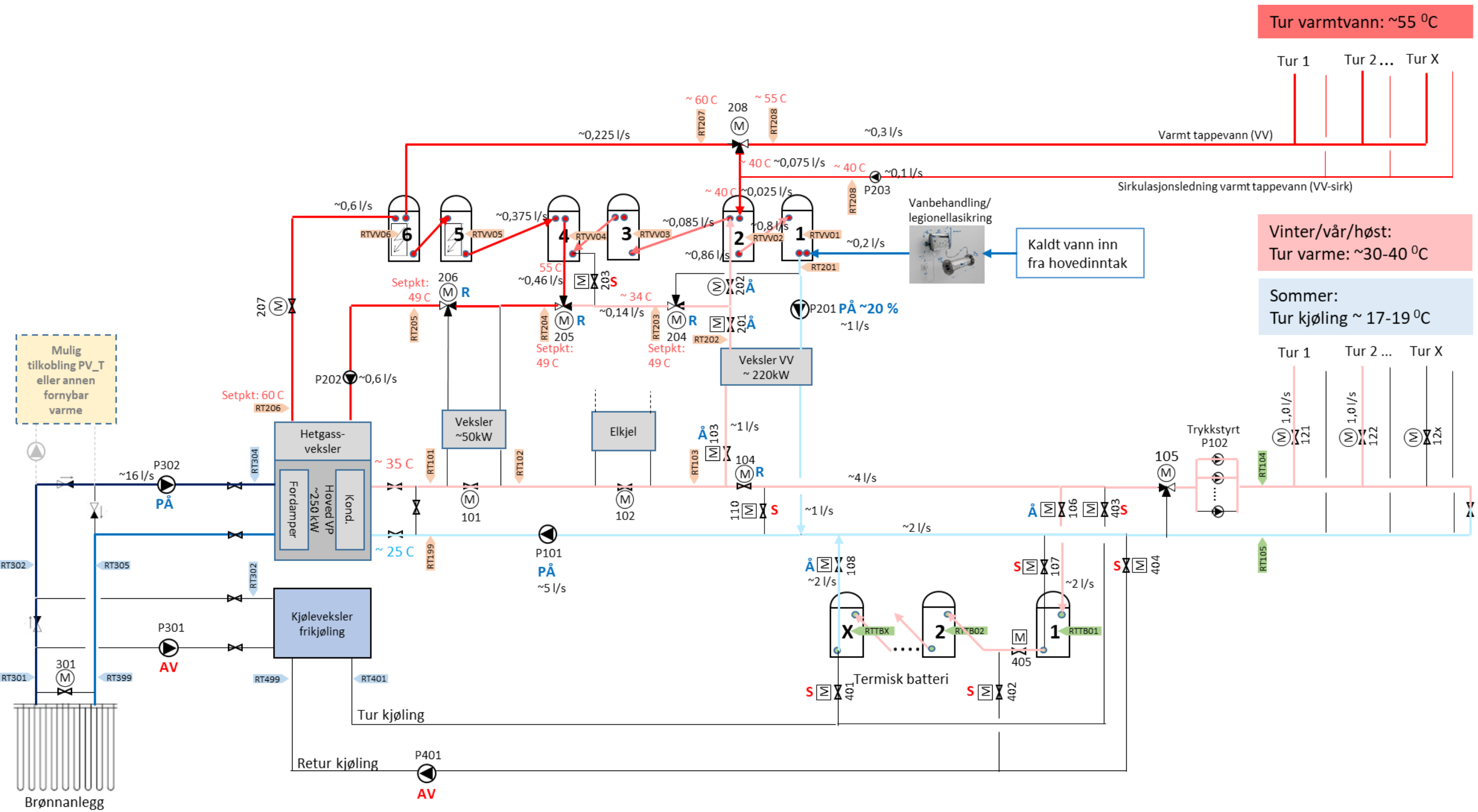
Tur varmtvann: ~55 °C

Tur 1 Tur 2... Tur X

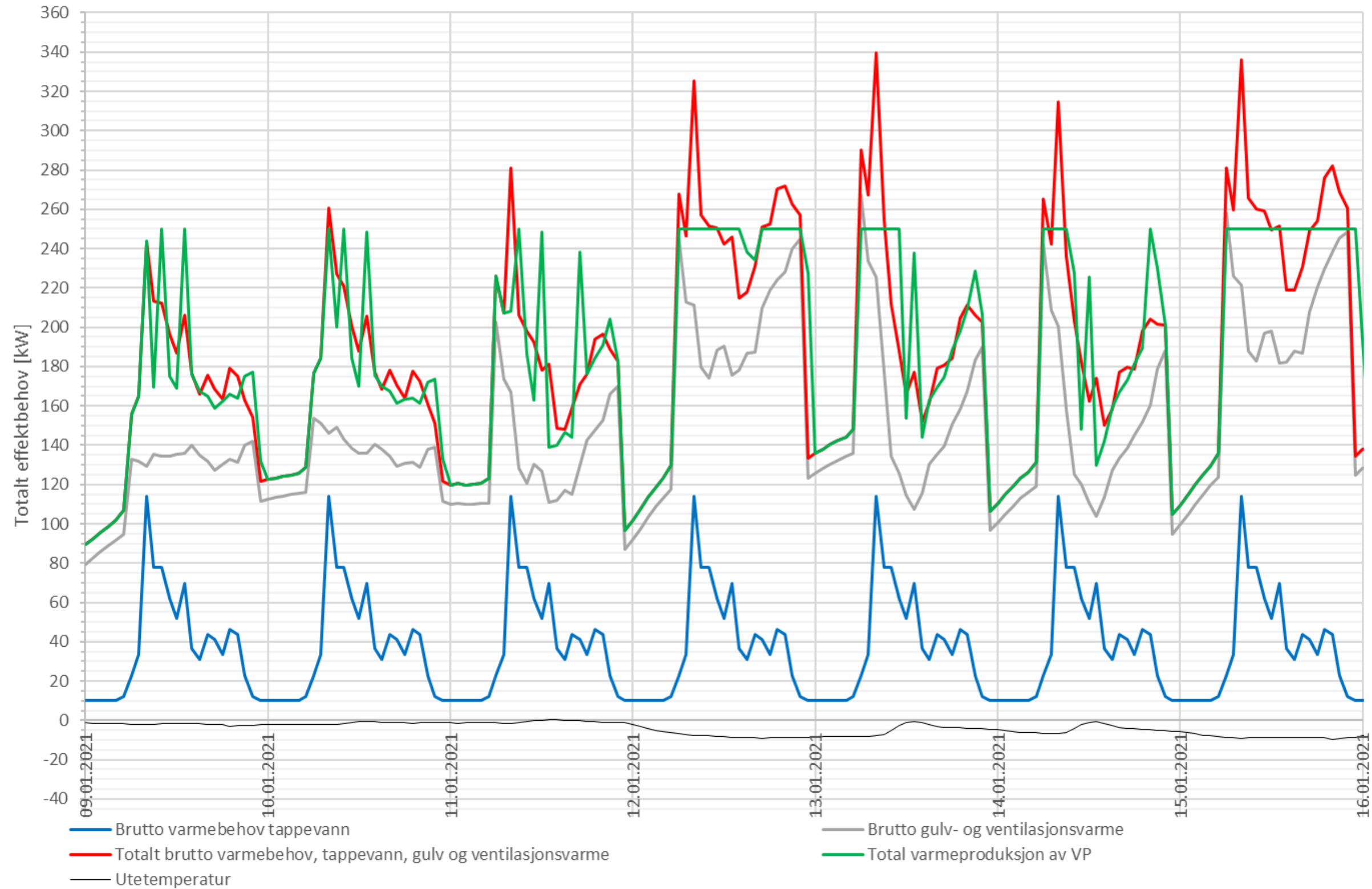
Vinter/vår/høst:
Tur varme: ~30-40 °C

Sommer:
Tur kjøling ~ 17-19 °C

Tur 1 Tur 2... Tur X

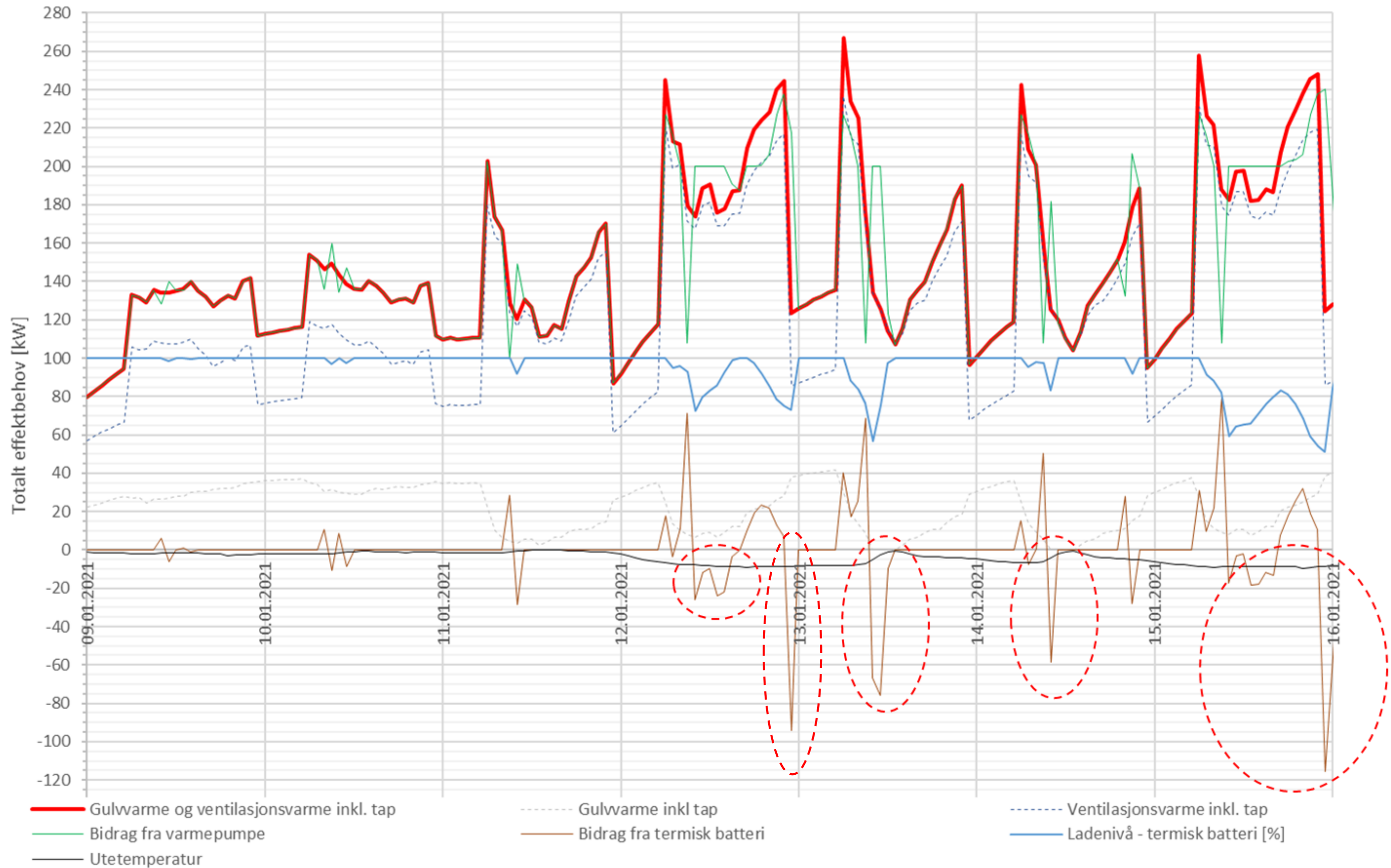

Lindesnes Helsehus Varmebehov og varmepumpedrift - kald vinteruke

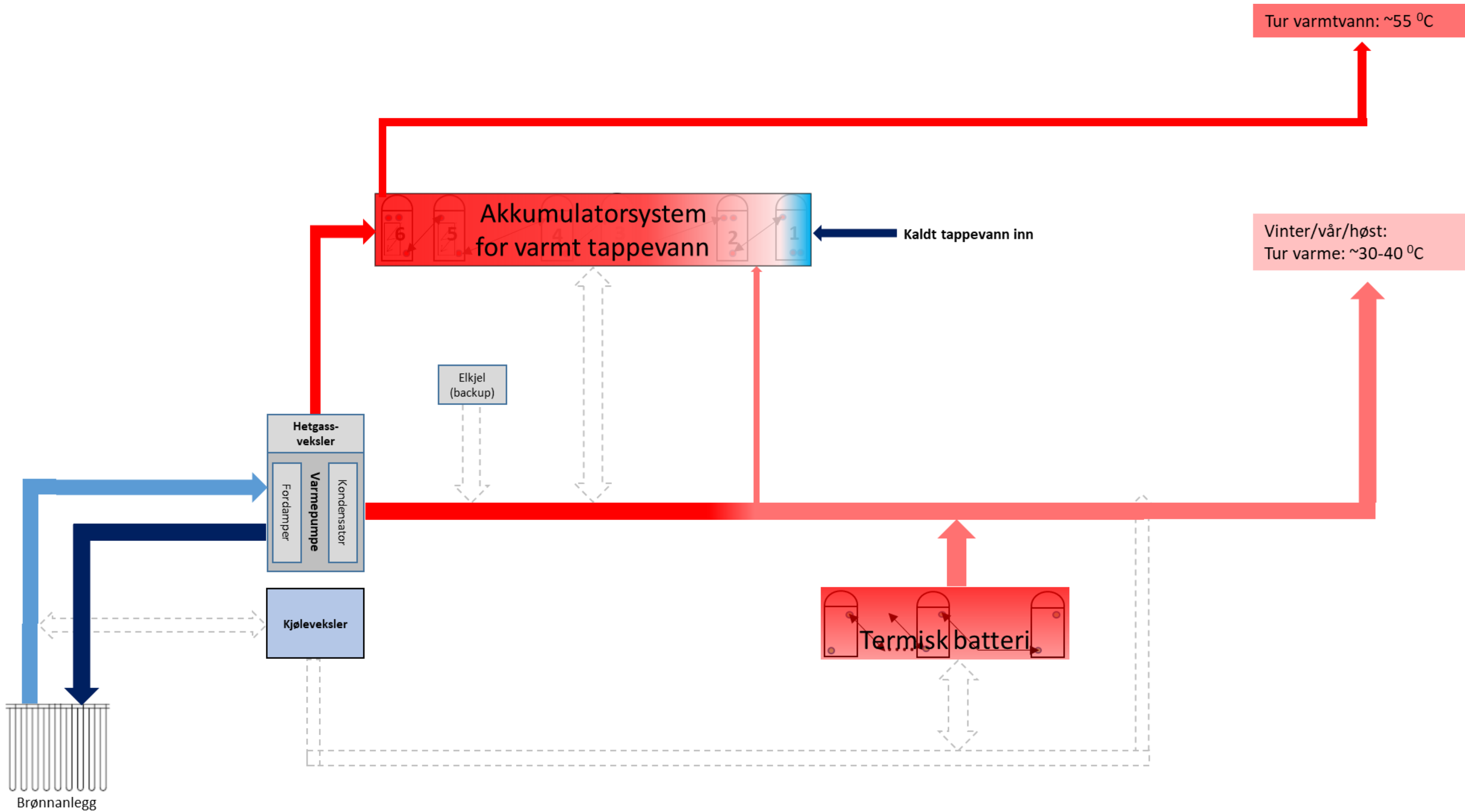

Lindesnes Helsehus
Rom- og ventilasjonsvarme- kald vinteruke

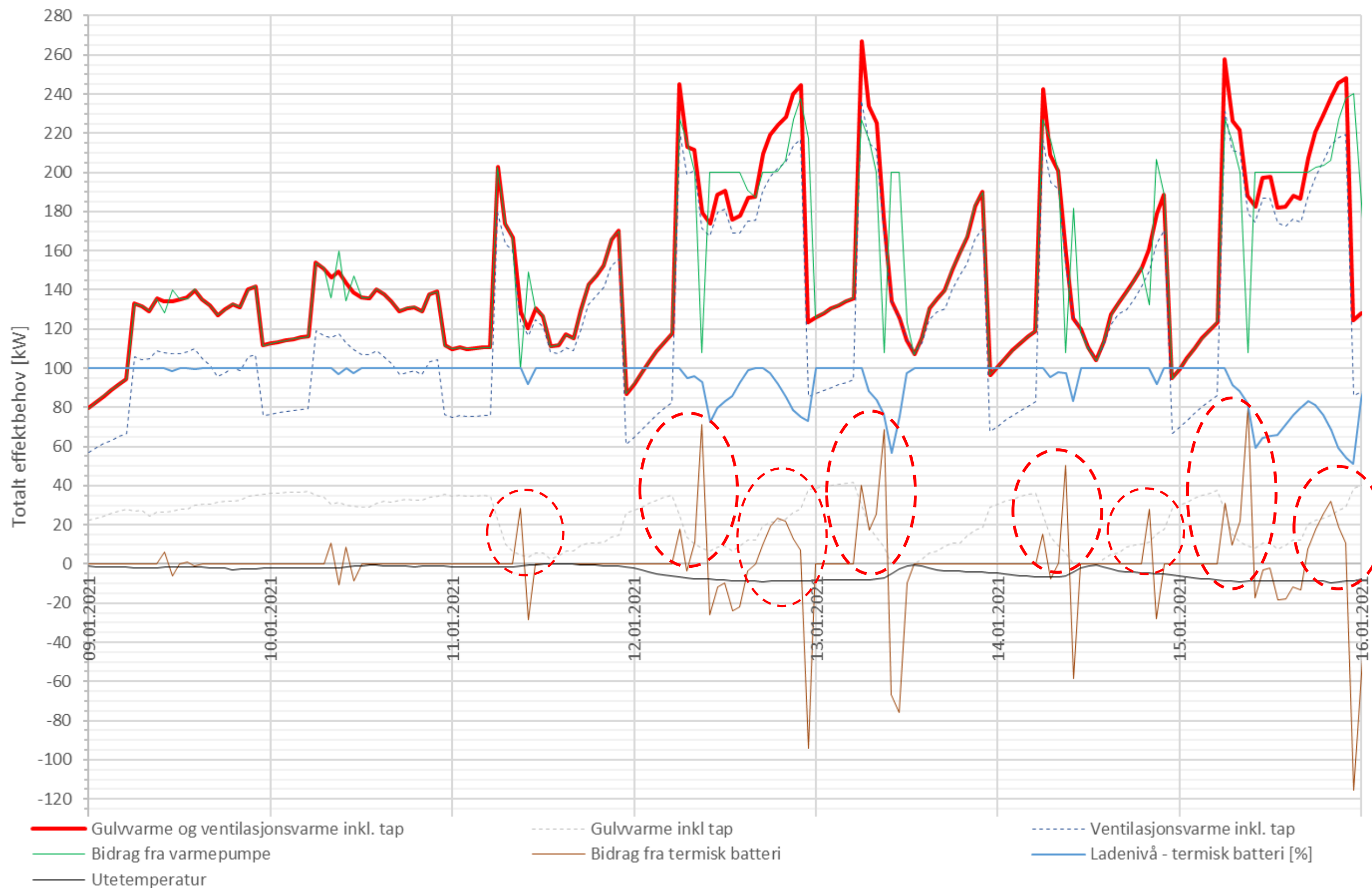
Scenario 1b – høyt behov. Termisk batteri bidrar med ekstra varme

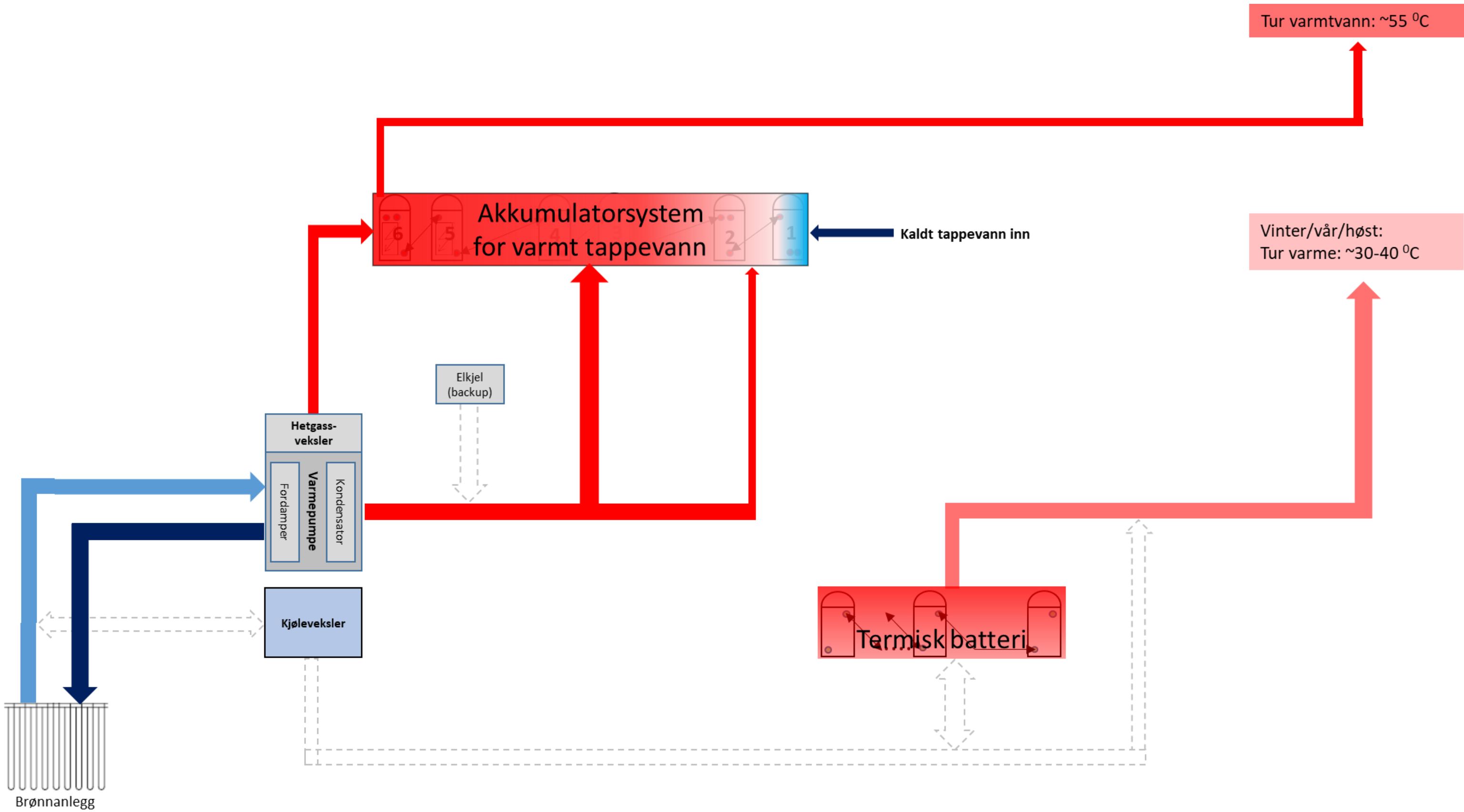

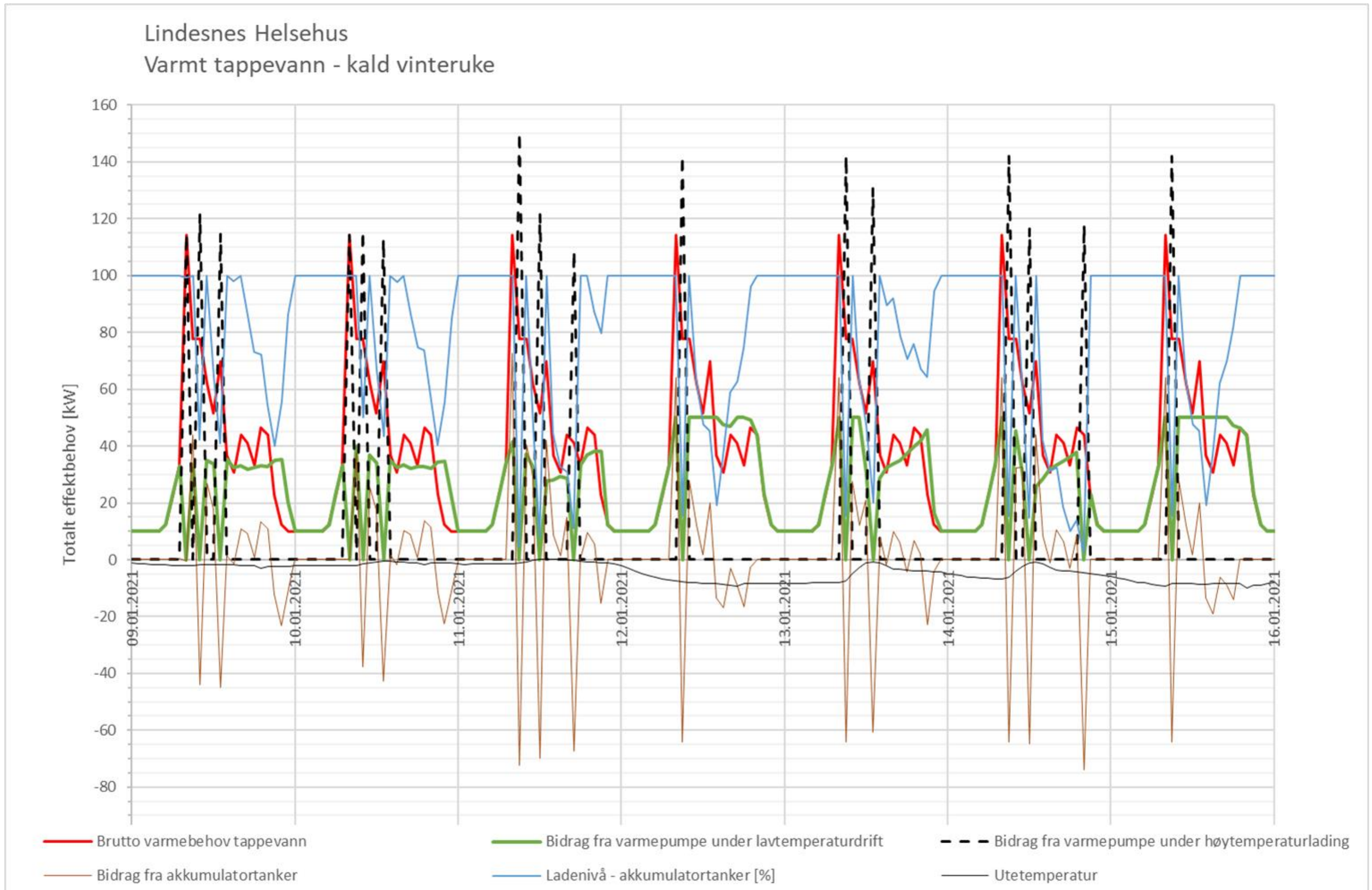
Lindesnes Helsehus
Rom- og ventilasjonsvarme- kald vinteruke

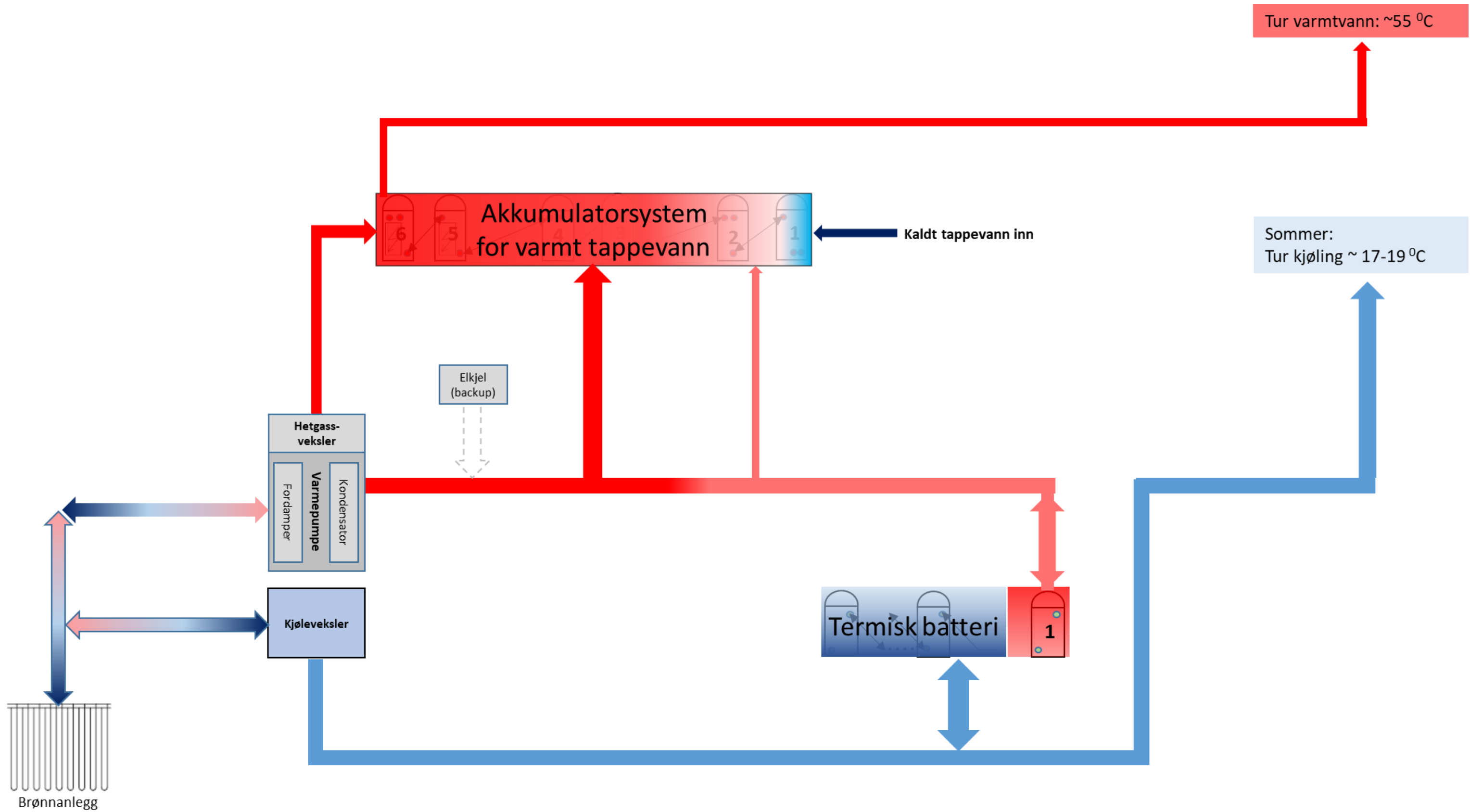

Scenario 2 – topplading tappevann, vinterdrift

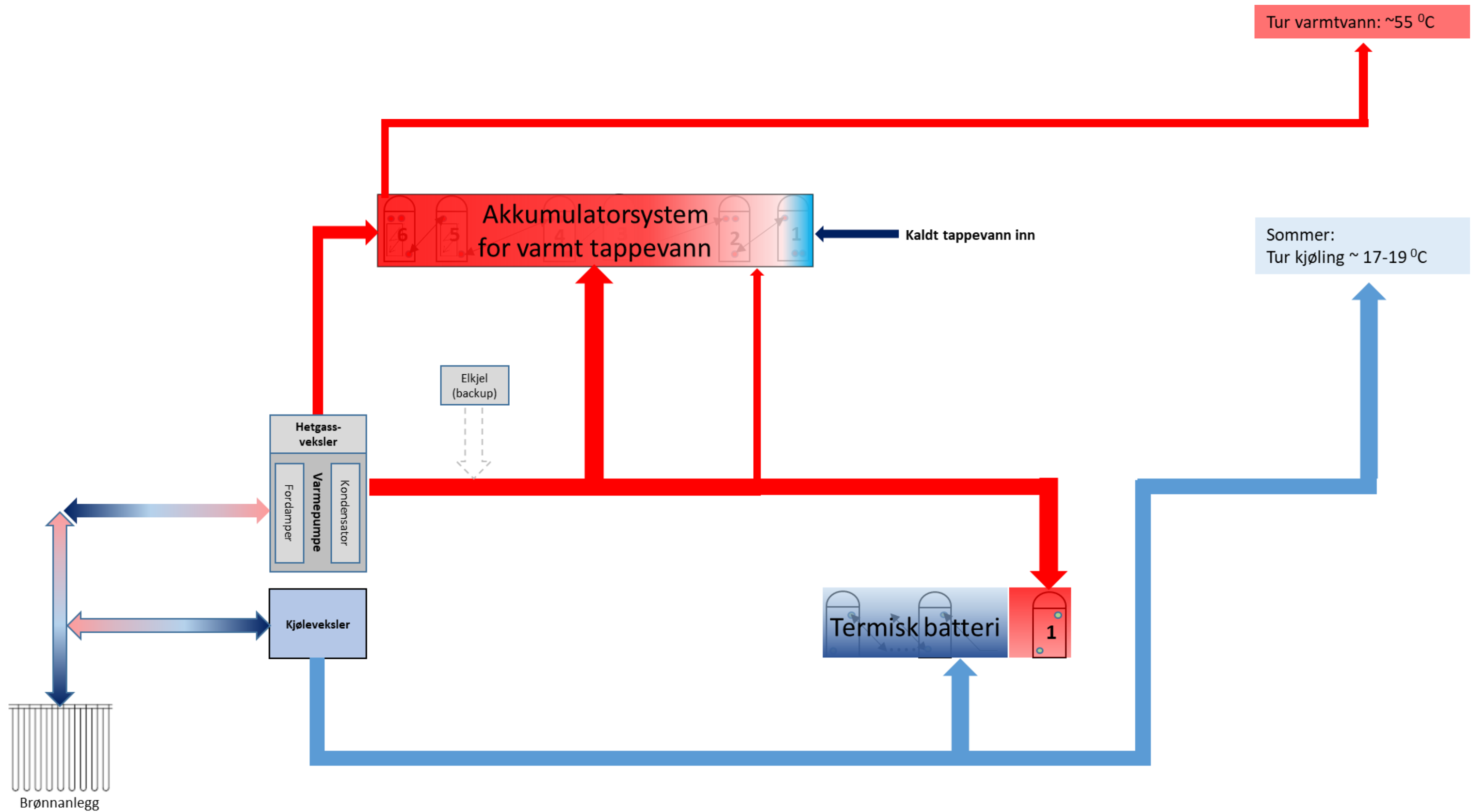

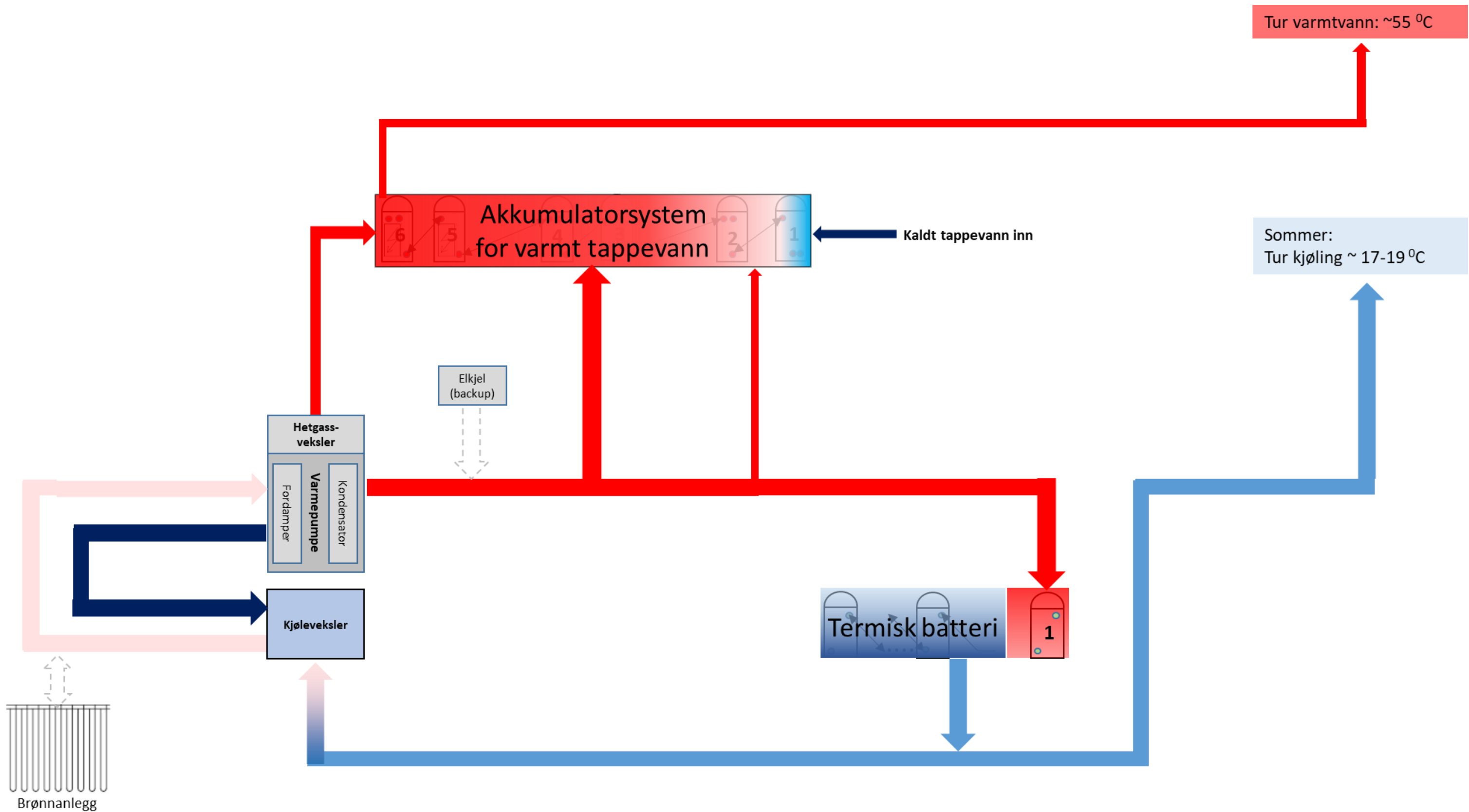
Scenario 3a – Lavt/moderat kjølebehov, termisk batteri lades med kjøling

Varmen fra kjølesystemet utnyttes til å varme opp tappevann og termisk batteri tank 1

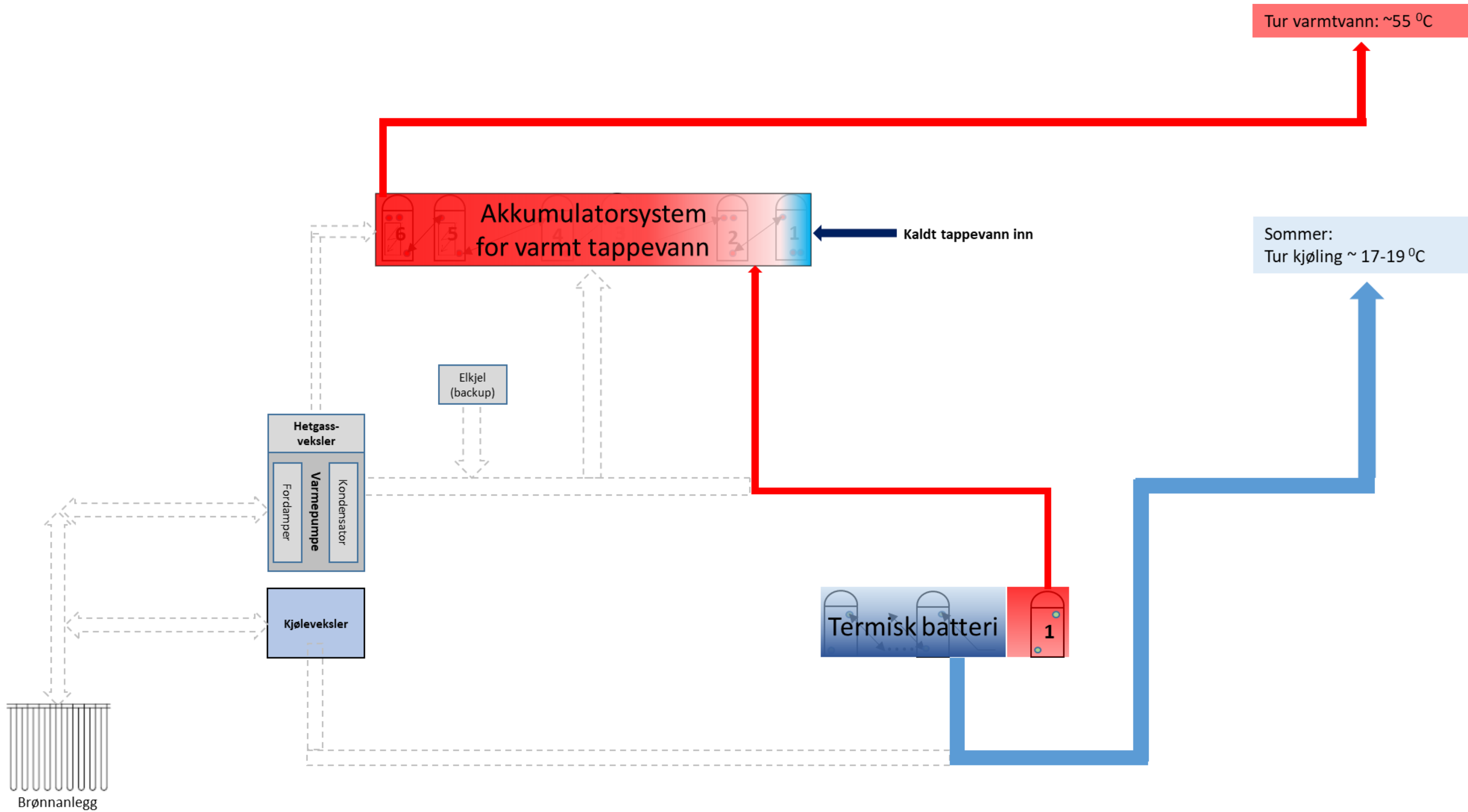

Scenario 3b – Høyt kjølebehov, termisk batteri bidrar med ekstra kjøleeffekt
Varmen fra kjølesystemet utnyttes til å varme opp tappevann og termisk batteri tank 1

Scenario 3c – Lavt kjølebehov, VP står.

Varmt tappevann ferdig akkumulert. Termisk batteri dekker kjølebehovet

- Detaljert SIMIEN 7 modell med 83 beregningssoner
- Styring og settpunkter optimalisert for termisk komfort
- Detaljert årssimulering av netto og brutto behov for levert energi
- Detaljert beregningsmodell for den termiske energisentralen utviklet i excel
- Timeverdier fra SIMIEN simulering lastes inn i excel for detaljert beregning av energisentralens respons
- Ytelse og leveranse beregnet for hver eneste time, og oppsummert over året

2022-11-15 Lindesnes Helsehus-v62 hovedkjøring 8 - endelig3 - SIMIEN7

File Rediger Legg inn Vis

P3-B-V-Bolig KLIMASIM
 P3-B-NØ-Bolig
 P3-B-SØ-Bolig
 P3-B-SV-Bolig
 P3-C-N-Møte
 P3-D-NV-Beboer
 P3-D-NØ-Beboer
 P3-D-SØ-Beboer
 P3-D-SV-Beboer
 P3-E-NØ-Beboer
 P3-E-SØ-Beboer
 P3-ABCD-Kjerne-opphold
 P3-F-V-Kontor
 P3-F-N-Møte
 P3-F-Ø-Kontor
 P3-F-S-Kontor
 P3-F-S-K-Møte
 P3-F-Kjerne-sos
 P4-A-N-Bolig
 P4-A-S-Bolig
 P4-B-NV-Bolig KLIMASIM
 N
 V
 Vindu med avskjermi
 Gulv mot varm sone
 Yttertak
 Innervegger
 VAV
 Internlast Bolig
 glamox eller tilsv
 P4-B-V-Bolig KLIMASIM
 P4-B-NØ-Bolig
 P4-B-SØ-Bolig
 P4-B-SV-Bolig
 P4-C-N-Møte
 P4-D-NV-Beboer
 P4-D-NØ-Beboer
 P4-D-SØ-Beboer
 P4-D-SV-Beboer
 P4-E-NØ-Beboer

Inndata for ventilasjon med variable luftmengder

<< Forrige side   Neste side >>

Navn: Luftmengde reguleres for å:

Holde CO2-nivået under [PPM]:

Holde romlufttemp. under [°C]:

Luftmengde   Tilluftstemp.   Driftstider   Romoppvarming   Komponenter   Nattkjøling   Kommentar

Ventilasjonssystemet brukes til romoppvarming

Startdato oppvaringssesong: 1.

Stoppdato oppvaringssesong: 1.

Settpunkttemperatur (romluft) i driftstiden [°C]:

Settpunkttemperatur utenfor driftstiden [°C]:

Maksimal tilluftstemperatur i driftstiden [°C]:

Maksimal tilluftstemperatur utenfor driftstiden [°C]:

Utetemperatur som gir min. tilluftstemperatur [°C]:

Utetemperatur som gir maks.. tilluftstemperatur [°C]:

Omluft utenfor driftstiden

Maksimal luftmengde omluft [m³/hm²]:

Maksimal tilluftstemperatur ved omluft [°C]:

SFP-faktor ved maksimal luftmengde [kW/m³/s]*:

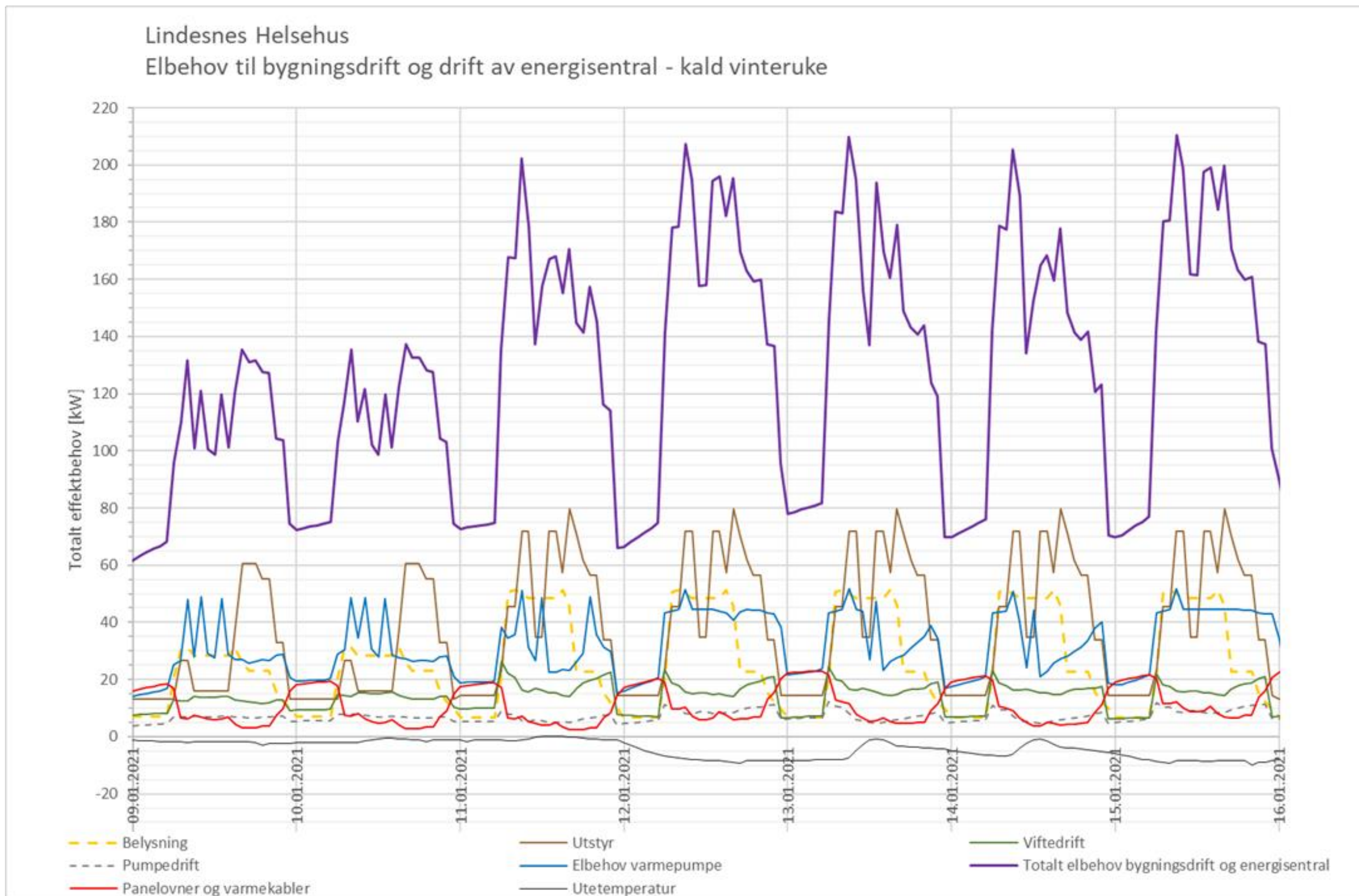
*Ved lavere luftmengder brukes tabell F.2 i NSPEK3031:2020

Tilluftstemperaturen styres etter utetemperaturen. Luftmengden reguleres etter oppvarmingsbehovet. Utenfor driftstiden brukes omluft til å dekke oppvarmingsbehovet. Denne typen oppvarming fungerer best i bygninger der man har lite oppvarmingsbehov.

Hjelp

EKSEMPLER PÅ RESULTATER FRA ÅRSSIMULERING – KALD VINTERUKE

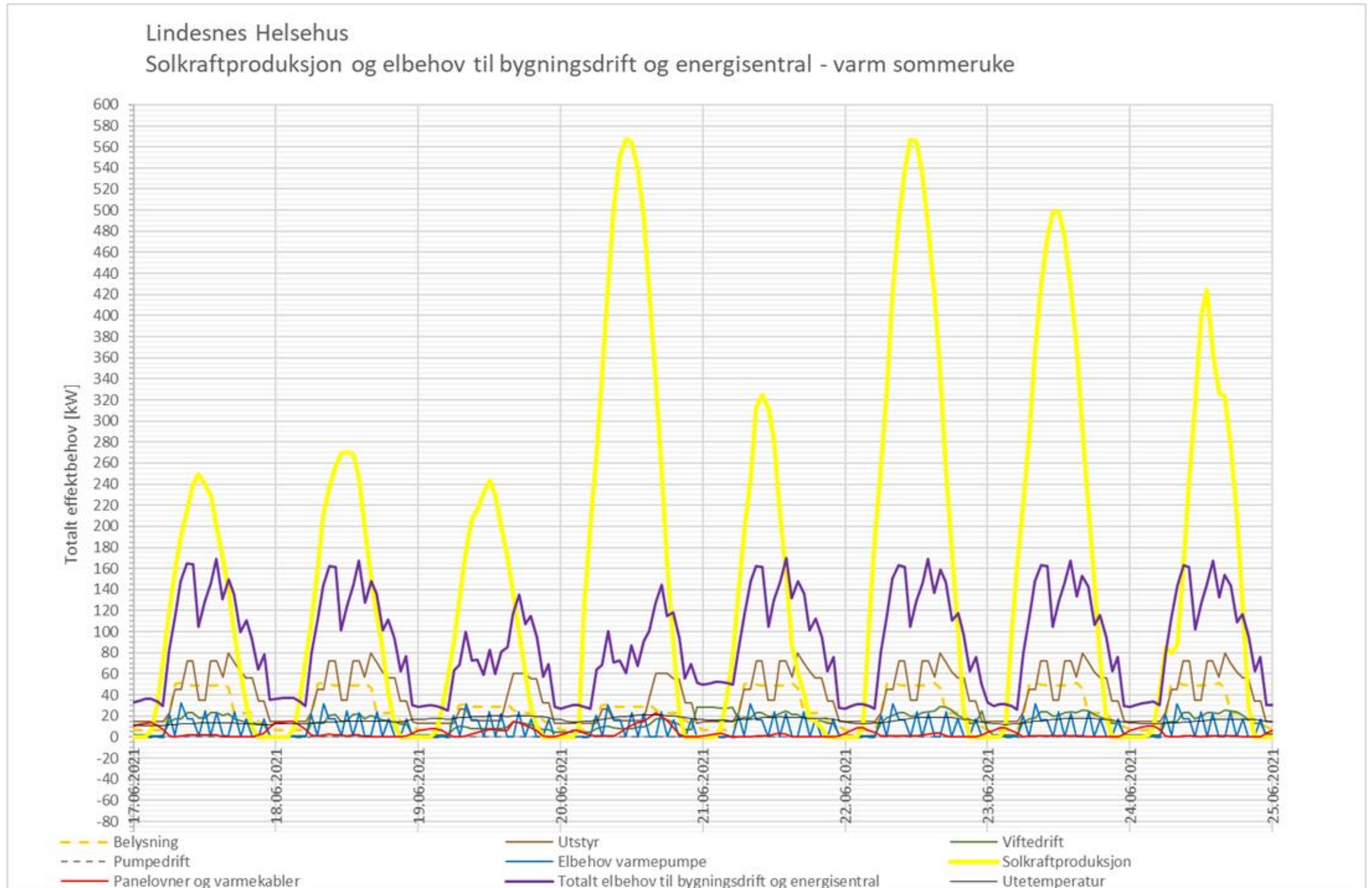
- SCOP1_VV: 4,9
- SCOP1_RV: 6,4

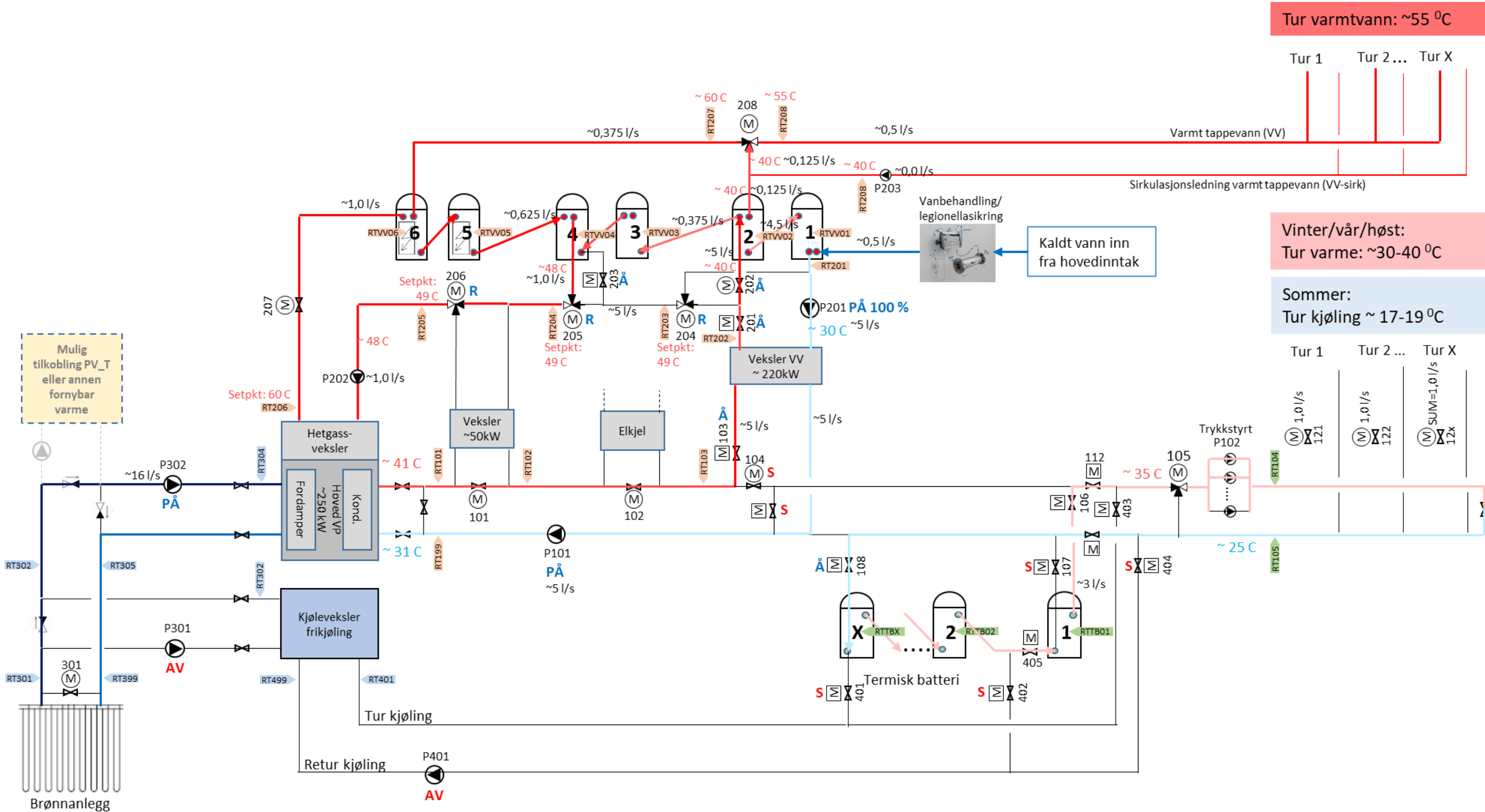
EKSEMPLER PÅ RESULTATER FRA ÅRSSIMULERING – VARM, SOLRIK SOMMERUKE

- Sol tot: 783.427 kWh
- Sol egen: 372.178 kWh
- Sol eksp: 411.249 kWh

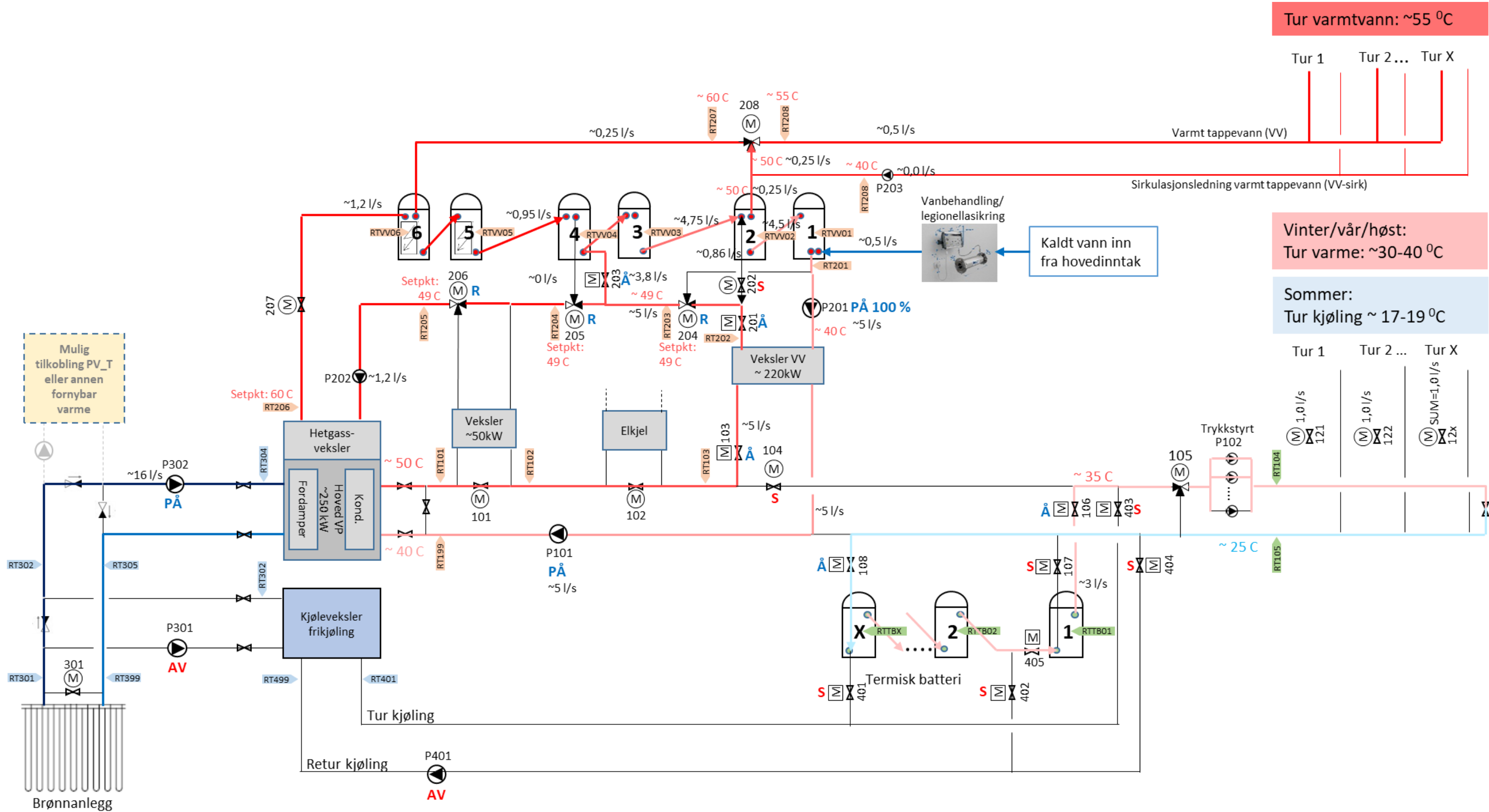

Scenario 2a – topplading tappevann, trinn 1

Scenario 2b – topplading tappevann, trinn 2

Tur varmtvann: ~55 °C

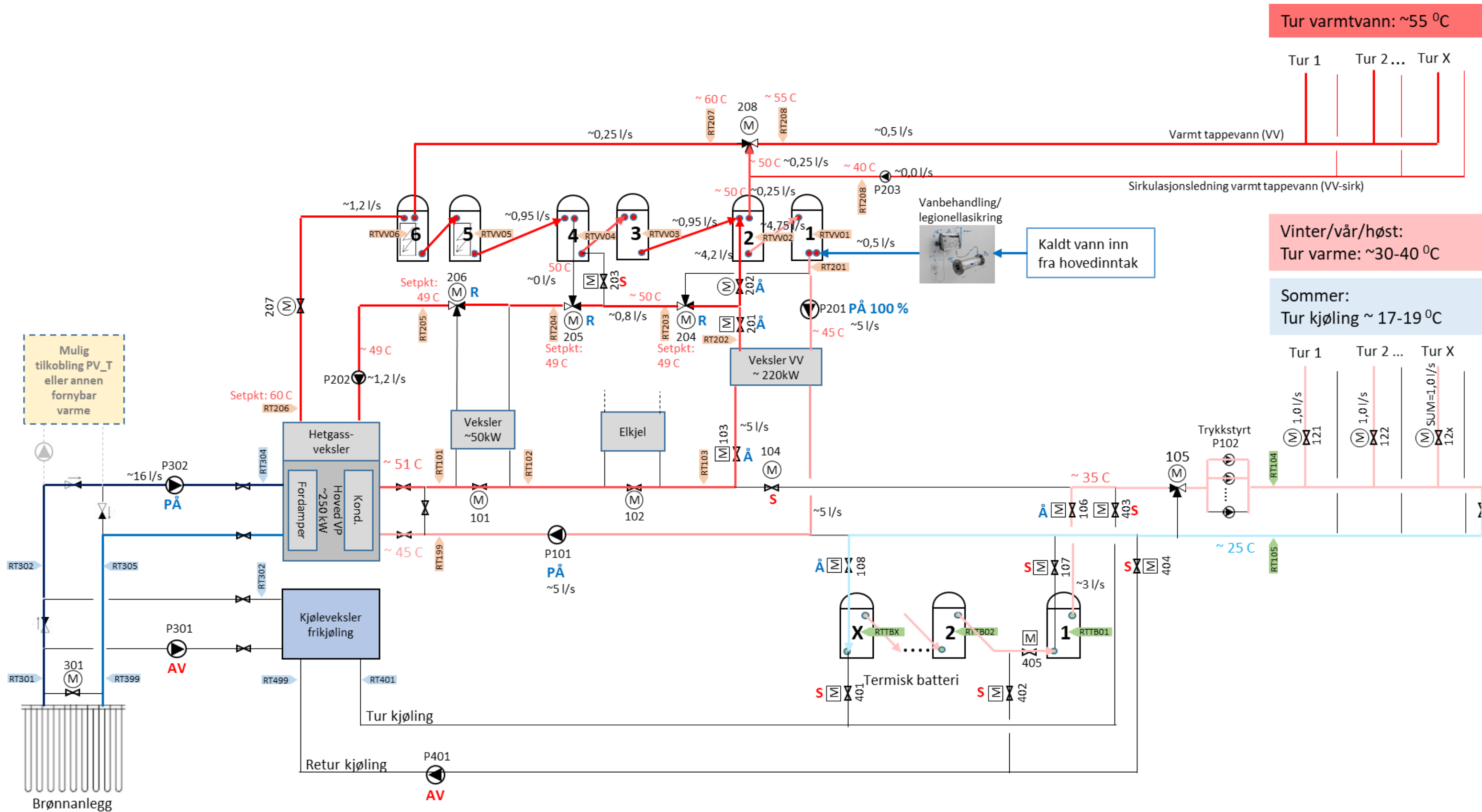
Tur 1	Tur 2...	Tur X
~0,5 l/s	~0,5 l/s	~0,5 l/s

Vinter/vår/høst:
Tur varme: ~30-40 °C

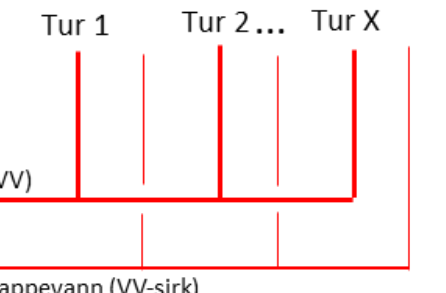
Sommer:
Tur kjøling ~ 17-19 °C

Tur 1	Tur 2 ...	Tur X
~1,0 l/s	~1,0 l/s	SUM=1,0 l/s

Scenario 2c – topplading tappevann, trinn 3

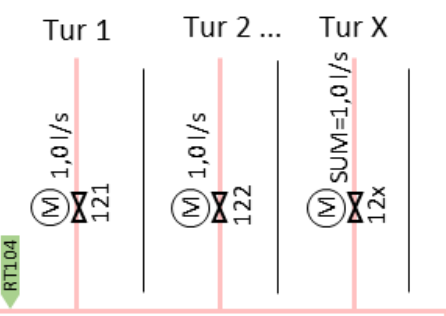

Tur varmtvann: ~55 °C

Vinter/vår/høst:
 Tur varme: ~30-40 °C

Sommer:
 Tur kjøling ~ 17-19 °C

Mulig tilkobling PV_T eller annen fornybar varme

Kaldt vann inn fra hovedinntak

Brønnenlegg

Materialer

- Verktøy: OneClickLCA iht. NS 3720
- Omfatter beregningene modul A1, A2, A3 og B4 i henhold til EN 15978
- Virkelige mengder og realistiske utslippstall benyttet i beregningen

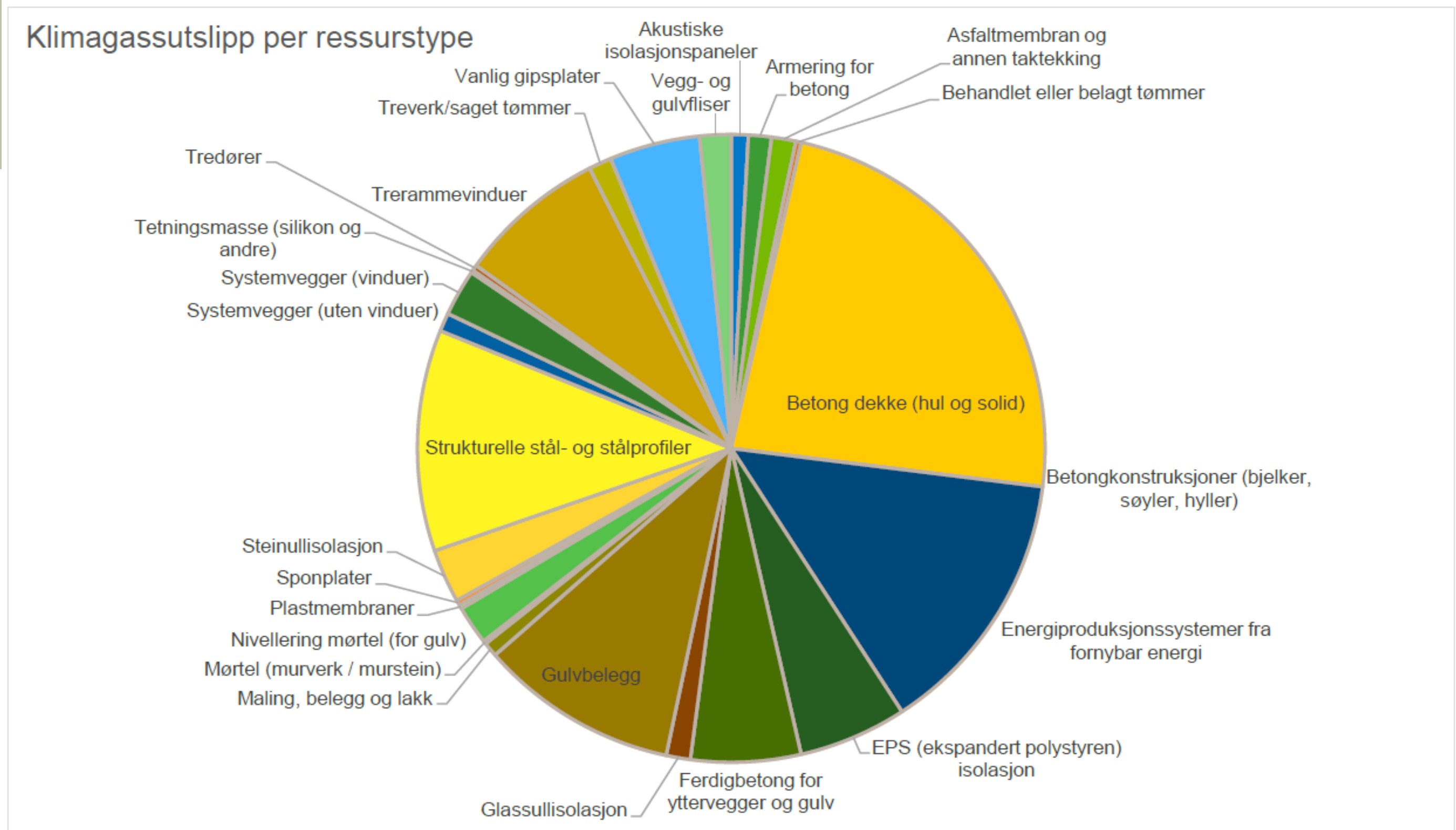
Vedlegg 2

Entity use Project name Design name Indicator name
Ines Carito Lindesnes Helsehus Tilbudsfase 2 - Tilbud Klimagassutslipp, NS 3720

Avsnitt	Ressurs	Brukerinngang	Enhet	Klimagassutslipp kg CO ₂ e	Biogent karbonlagrin g kg CO ₂ e	Klimagassutslipp, LULUC kg CO ₂ e	Masse kg	Spørsmål	Thicknes mm	Kommentar	Bygningsdel	Ressurstype	Datakilde
A1-A3	Ferdigbetong, C35/45 (B35 MF45)	68	m3	14220,16	0	0	163200	Fundament, grunn,	150	lavkarbon A, 80mm	21 - Grunn og fundam	Ferdigbetong for ytterve	EPD B35MF45LA - UL56A-
A1-A3	EPS-isolasjon, T: 10-2400 mm, 60	846	m2	18011,61	0	0	4060,8	Fundament, grunn,	300		21 - Grunn og fundam	EPS (ekspandert polysty	Lavlambda EPS 80 is
A1-A3	Armert stål, NS 3576 (Celsa Steel	2944	kg	1059,84	0	0	2944	Fundament, grunn,		43,5kg/m3	21 - Grunn og fundam	Armering for betong	EPD Steel reinforcement p
A1-A3	Stål, varmvalsede hulprofiler (Cont	12,09	m3	260043,81	0	0	94906,5	Søyler og bærende		stålsøyle, lukket	222 - Søyler	Strukturelle stål- og stål	Hot finished structural hollo
A1-A3	Ferdigbetong, C35/45 (B35 MF45)	55	m3	11501,6	0	0	132000	Søyler og bærende	150	lavkarbon A	222 - Søyler	Ferdigbetong for ytterve	EPD B35MF45LA - UL56A-
A1-A3	Armert stål, NS 3576 (Celsa Steel	12400	kg	4464	0	0	12400	Søyler og bærende		200 kg/m3	222 - Søyler	Armering for betong	EPD Steel reinforcement pr
A1-A3	HSQ bjelker (Contiga AS Stål)	34,53	m3	336115,02	0	0	271060,5	Gulvplater, himling		stålbjelke, åpen	223 - Bjelker	Strukturelle stål- og stål	EPD Kaldformede hulprofile
A1-A3	Ferdigbetong, C35/45 (B35 MF45)	90	m3	18820,8	0	0	216000	Gulvplater, himling	150	lavkarbon A	223 - Bjelker	Ferdigbetong for ytterve	EPD B35MF45LA - UL56A-
A1-A3	Armert stål, NS 3576 (Celsa Steel	16164	kg	5819,04	0	0	16164	Gulvplater, himling		180 kg/m3	223 - Bjelker	Armering for betong	EPD Steel reinforcement pr
A1-A3	Høvellast, bartre (Treindustrien)	270	m2	686,88	8553,6	0	5443,2	Utvendige vegger c	48	Ambulansebygget rom	23 - Yttervegger	Treverk/saget tømmer	Structural timber of spruce i
A1-A3	Høvellast, bartre (Treindustrien)	270	m2	3191,13	39738,6	0	25288,2	Utvendige vegger c	223	Ambulansebygget rom	23 - Yttervegger	Treverk/saget tømmer	Structural timber of spruce i
A1-A3	Betong, B30, lavkarbonklass B (20	762	m2	17526	0	0	182880	Gulvplater, himling	100	Påstøp	23 - Yttervegger	Ferdigbetong for ytterve	One Click LCA
A1-A3	Glava glassull, R= 1 m2k/W, 34 m	958	m2	581,56	0	0	804,72	Utvendige vegger c	48		23 - Yttervegger	Glassullisolasjon	EPD Glava glass wool
A1-A3	Glava glassull, R= 1 m2k/W, 34 m	958	m2	2701,84	0	0	3738,6	Utvendige vegger c	223		23 - Yttervegger	Glassullisolasjon	EPD Glava glass wool
A1-A3	Gipsplate, vindspærre, 9.5 mm (No	1228	m2	2210,39	0	0	8841,54	Utvendige vegger c	9,5	Ambulansebygget Vind	23 - Yttervegger	Vanlig gipsplater	Norgips Windliner-X/Utvenc
A1-A3	Dampspærre i plast, 0.15 mm (Tom	1228	m2	385,59	0	0	170,69	Utvendige vegger c	0,15	Ambulansebygget	23 - Yttervegger	Plastmembraner	Gram Dampspærre, Tomme
A1-A3	Gipsplate, 12.5 mm (Norgips)	1228	m2	2578,8	0	0	11052	Utvendige vegger c	12,5	Ambulansebygget	23 - Yttervegger	Vanlig gipsplater	Norgips Standard type A (S
A1-A3	Glava glassull, R= 1 m2k/W, 34 m	1228	m2	745,47	0	0	1031,52	Utvendige vegger c	48		23 - Yttervegger	Glassullisolasjon	EPD Glava glass wool
A1-A3	Høvellast, bartre (Treindustrien)	3042	m2	7738,85	96370,56	0	61326,72	Utvendige vegger c	48	romhøyde 2.4m	23 - Yttervegger	Treverk/saget tømmer	Structural timber of spruce i

RESULTAT

- Tot frå materialer, over livsløp: 576 582 kg
- 20%M utgjør 1 115 316 kg
- Tilsvarende utslipp frå ca 143.000 kWh el/år gjennom livsløpet

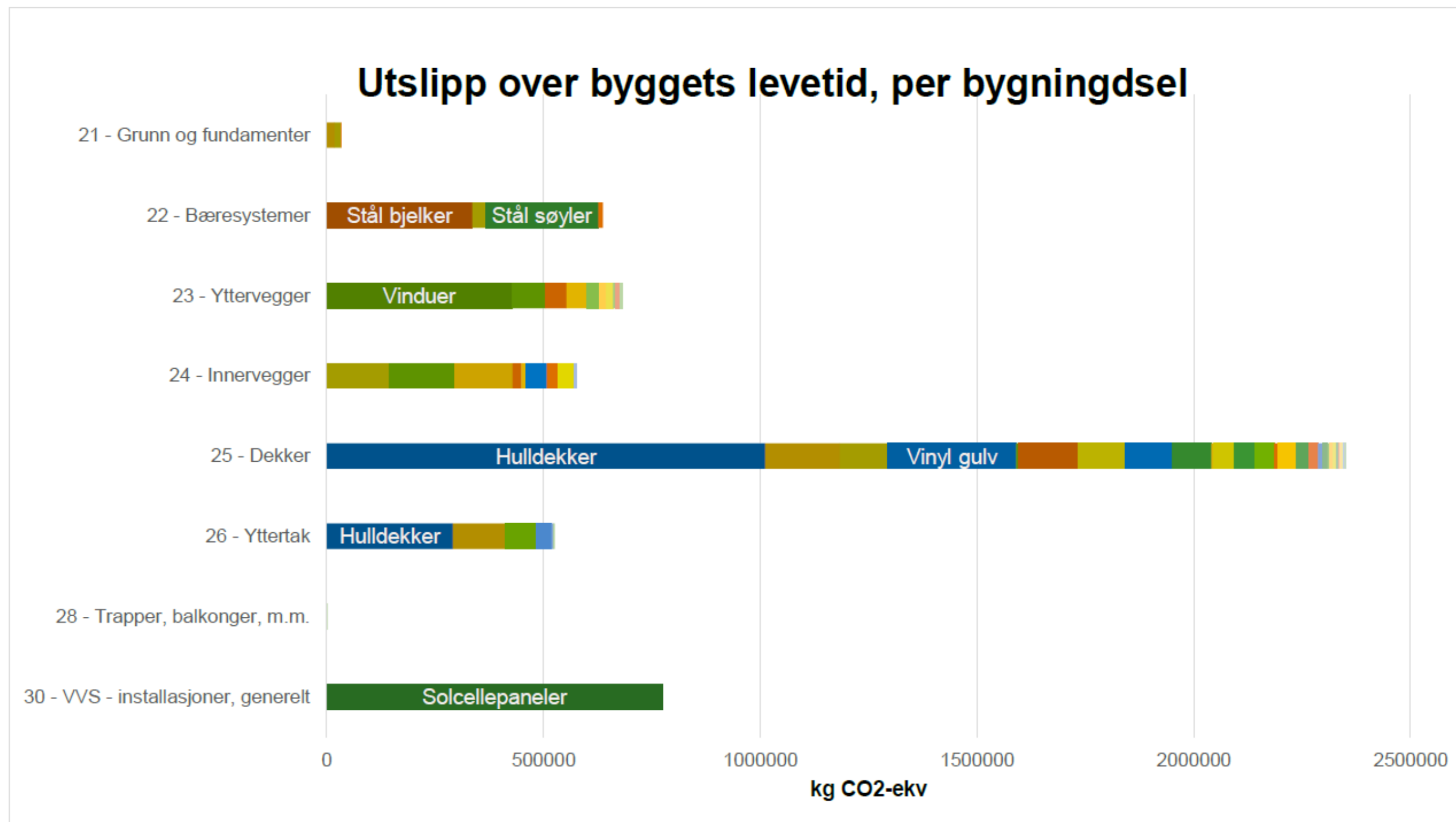

Figur 4 Resultater for klimagassutslipp fra materialer for Helsehus i Lindesnes, fordelt på materialer.

RESULTAT

- Tot frå materialer, over livsløp: 576 582 kg
- 20%M utgjør 1 115 316 kg
- Tilsvare utslipp frå ca 143.000 kWh el/år gjennom livsløpet

Figur 3 Klimagassutslipp (kg CO2-ekv), fordelt per bygningsdel